

VERMANING EN VERTROOSTING

Acht preken over 1 Petrus 5:5-11

Uitgesproken in 1874

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD

1. Met ootmoed bekleed.

„Desgelijks gij jongeren, zijt de ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.” 1 Petrus 5 : 5

2. Vernedert u!

„Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd,” 1 Petrus 5 : 6

3. Bekommernis.

„Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.” 1 Petrus 5 : 7

4. Vermaning om nuchter te zijn.

„Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden,” dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.” 1 Petrus 5 : 8 en 9

5. Verhoring in nood

„De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestigte en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.” 1 Petrus 5: 10 en 11:

6. Aanvechting van de duivel

„Zijt nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden; dewelke wederstaat vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.” 1 Petrus 5 : 8 en 9

7. Versterking in God

„De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestigte, versterkte en fundere ulieden.” 1 Petrus 5 : 10

8. God de eer

„Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.” 1 Petrus 5 : 11

1. EERSTE PREEK, GEHOUDEN 8 FEBRUARI 1874.

Voorzang: Psalm 34 : 6, 7, 8;

Tussenzang: Psalm 25 : 2, 3;

Nazang: Psalm 131 : 3, 4.

Gebed, 8 februari 1874

Genadigste en barmhartigste God! Heb dank voor Uw genade, dat U ons wederom in gezondheid samenbrengt om Uw woord te vernemen en daar de mens niets nemen kan tenzij het hem van boven gegeven wordt, zo bidden wij U om de genade van de Heilige Geest, opdat wij nemen uit Uw volheid dat, waarvoor wij eigenlijk geen handen hebben. Genees de dorre hand van ons geloof, en geef ons een waarachtig, ootmoedig hart!

Ach, waarmede zouden wij ons verhovaardigen? Wij belijden het voor U, dat wij Uw toorn verdiend hebben, omdat wij zo hoogmoedig zijn. U kent ons tot in het diepste gebeente en wij belijden het voor U, dat in ons geen goed woont, maar alles is boos, wat uit ons hart, waar wij aan onszelf overgelaten zijn, te voorschijn komt.

Ach, wij kunnen er niet aan vasthouden dat U genade geeft, dat wij echter stof, aarde en as zijn en met gedachten, woorden en werken niets anders verdienen, dan dat U ons weerstaat. Wees ons genadig met Uw barmhartigheid, dat de ogen van ons hart gericht zijn op Jezus Christus, Uw lieve Zoon, die ons toeroept: leert van Mij, van harte zachtmoedig en ootmoedig te zijn, zo zult gij rust hebben voor uw zielen.

Denk aan ons naar Uw barmhartigheid; breng het ons toch bij, dat wij niets zijn, niets hebben en niets betekenen. Breng het ons toch bij, dat ook het redelijk verstand van U alleen is, en dat wij ieder ogenblik neerstorten kunnen, wanneer wij niet door U vastgehouden worden. Ontferm U over ons, o God! denk aan ons naar Uw grote barmhartigheid, heb dank voor al Uw gaven, die U ons zo overvloedig doet toekomen. Heb dank voor Uw genadig woord, waarmede U onvermoeid achter ons aan bent.

Betoon U in ons midden als een Man der weduwen en als een Vader der wezen, een Heiland der zieken! Wees met deze stad en neem ons in Uw bescherming. Vergeld het ons niet, dat wij ons aanmatigen, het land en zijn inwoners te willen regeren.

Neem in Uw bescherming onze keizer en koning, dat de goede zaak van Duitsland haar voortgang mag hebben en iedere vijand verootmoedigd mag worden naar Uw woord, dat de antichrist neergeworpen, hem een molensteen om de hals gedaan en hij in zee wordt geworpen. O, geef dat wij U de ere geven, zo wilt U ons geven Uw volheid.

Heb dank voor Uw woord, voor Uw genade en voor de leer des heils.

Wij bidden U, gedenk ons naar Uw barmhartigheid, dat wij Uw woord bewaren. Ach God, doe er ons toch aan vasthouden, dat wij stof en as zijn, maar dat U ons genadig wilt zijn en daaraan gedachtig wilt blijven, wat maaksel wij zijn en dat, waar wij om genade smekende, wij bij U komen, en U ons genade geeft en ons niets verwijt. Amen.

Mijn geliefden!

Onze tekstwoorden vindt gij in 1 Petrus 5 : 5:

„Desgelijks gij jongeren, zijt de ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

Ik houd u, mijn geliefden, volgens de voorgelezen woorden voor:

1. Het Huis van God.
2. Het waken van de Heilige Geest in dit Huis.
3. De noodzakelijkheid van orde tucht, opdat de jongeren juist uit hoofde van tucht en orde onderdanig moeten zijn aan de ouden.
4. En dan de noodzakelijkheid daarvan, om welke reden de een onderdanig moet zijn aan de ander, daar God in Zijn huis zó regeert, dat Hij de hoogmoedigen wederstaat, maar de nederigen genade geeft.

Dat is nu gemakkelijk te begrijpen, een kind kan dat verstaan. Maar omdat de zonde van de hoogmoed er is, is het voor de mens onmogelijk zich te onderwerpen aan dit Apostolisch bevel; hij kan dit bevel ook niet in zijn hart bewaren en er evenmin aan denken dat genade bij God alleen ten deel valt aan de nederigen. Dat woord moet er dus zijn, opdat door dit woord de tucht gehandhaafd wordt door de Heilige Geest, opdat hetgeen anders vanwege de zonde onmogelijk is, nochtans geschiede.

Tussenzang: Psalm 25 : 2, 3.

De Apostel Petrus geeft in dit vijfde hoofdstuk allereerst een vermaning aan de ouderlingen die over de gemeente waren gesteld, om deze als getrouwe herders te weiden. En daar noemt hij zichzelf niet een opperherder of paus, maar hij noemt zich hun medeouderling en getuige van het lijden van Christus, en een deelgenoot van de heerlijkheid die ook de ouderlingen te wachten staat, nadat zij trouw met Christus hebben geleden.

Nu volgt de vermaning aan de jongeren. Hij noemt de jongeren „*de anderen*” in tegenstelling met de „*ouden*”.¹ Onder ouden verstaat hij hier echter niet uitsluitend degenen die het ambt van ouderling bekleden in de gemeente, doch ook alle ouden in jaren, d.w.z.: alle ouden in de gemeente, die zijn begaafd met de Geest van God.

Wanneer echter de oude mannen en vrouwen niet gelovig zijn, de jongeren niet voorgaan met een goede wandel, dan zijn deze zeer te beklagen. „De grijsheid,” zegt de wijze Salomo, „is een sierlijke kroon, zij wordt op de weg der gerechtigheid gevonden.” (Spr. 16:31). Waar dus God gevreesd wordt door de ouden, daar moeten de jongeren begrijpen dat God hen door hun hand wil regeren. De ouden zijn rijk in ervaring, doordat zij zelf ook door schade en schande wijs zijn gemaakt. Zij hebben de list van de duivel en de verleiding van de wereld voldoende leren kennen. Ook zichzelf hebben zij, leren kennen en hebben ervaren dat de mens alleen maar een gerust en stil leven kan hebben wanneer hij blijft bij Gods Woord en zich daaraan onderwerpt, gelijk wij hebben gezongen uit Psalm 34: „Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft om het goede te zien? Bewaar uw tong van het kwade, en uw lippen van bedrog te spreken.”

De Gemeente van God, het Huis van God, heeft veel te lijden, maar de heerlijkheid

---

¹ In Luthers vertaling staat „Aaltesten”, wat zowel met ouden of oudsten als met ouderlingen kan worden vertaald.

daarna is des te groter. Maar onder al haar lijden en wederwaardigheden is aan de Gemeente Gods hier beneden ook beloofd: Leven en goede dagen. Moet ik het herhalen? „Wilt gij het leven liefhebben en goede dagen zien, stilt dan uw tong van het kwaad, mijne kinderen.” (volgens 1 Petrus 3 : 10 en Psalm 34 : 13 en 14). Vanwaar komt toch alle ellende? Vanwaar zoveel zuchten en tranen? Vanwaar zoveel te laat berouw? Ligt de oorzaak niet daar, dat men de ouders, de oude en ervaren mensen in de Gemeente, ongehoorzaam is geweest; dat men hen wel eerst om raad heeft gevraagd, maar dan toch liever zijn weg is gegaan met de jongeren, evenals Rehabeam. Toen de oude raadslieden van zijn vader hem aanraadden dat hij goede woorden zou spreken tot het volk, verliet hij hun raad en hoorde naar degenen die met hem waren opgegroeid. Hij gaf een hard antwoord en het volk viel met hopen van hem af (1 Kon. 12). Vanwaar komt het daarentegen dat het menigeen, ook bij alle lijden, nochtans zo goed gaat? Komt het niet daar vandaan, dat men de ouders gehoorzaam is geweest waar zij in oprechte Godsvrucht en trouw, uit ervaring de goede weg wezen?

2. In het Huis van God werkt en regeert de Heilige Geest, maar niet rechtstreeks, zodat Hij als het ware van Boven zou worden uitgegoten zoals wijn of water in een vat. Neen, Hij vervult de ouderlingen of ouden van dagen met Zijn genade, vertrouwt hun het Woord toe en daarmee de kennis van de wegen Gods, de wegen des levens; opdat zij het Woord en deze kennis, die hun is toevertrouwd, weer aan de jongeren medelen. Omdat dit zo is, mag ieder zich gelukkig schatten, die reeds lang gehandeld heeft overeenkomstig deze Apostolische woorden, of die begint daarnaar te doen.

Dit ligt niet aan ons verstand, want de begeerte is sterker dan het verstand. Het ligt niet aan de vrije wil van de mens, want de begeerte is ook sterker dan al zijn willen; maar het Woord moet komen, aan de mensen moet worden voorgehouden het woord: „*Zijt onderdanig.*”

Niet dat men daar met veel woorden uitweidt over goed en kwaad, maar dat in alle eenvoud het woord van de ouden en ouderlingen ter harte wordt genomen en dat men zich daaraan onderwerpt. Ook dan wanneer men zelf niet kan inzien dat het werkelijk beter is. Hier staat het Woord, en wie naar het Woord wandelt, wandelt zeker en zal daar , geen gevaar bij hebben. Nu laat de jeugd zich niet gaarne onder de tucht houden, zij is niet graag onderdanig. Integendeel, de jeugd kan de tucht niet lijden, zij wil zich losrukken uit de banden. Maar nu komt juist daarom het Woord; want wanneer wij van huis uit zo gehoorzaam en onderdanig waren zoals de Geest het wil, dan zou de prediking van het Woord niet nodig zijn, dan zou ook de tucht onnodig zijn. Juist daarom moet dit woord in de Gemeente van God worden gehandhaafd: „*Gij jongen, zijt de ouden onderdanig.*”

Dat is een prediking voor onze tijd, geliefden, opdat wij, die door God begenadigd zijn met het Woord, ons niet laten meeslepen door de geest van deze tijd; want onderdanig zijn, gehoorzaam zijn, dat verstaan de volken niet meer.

„Er bestaat toch geen God! er moet ook geen profeet, geen leraar meer zijn, ook geen koning, maar *wij* willen regeren!” Zo denkt en spreekt men, „en moet er dan een koning en een minister zijn, welnu, dan willen wij hun de wet voorschrijven!” Dat is de geest van onze tijd, maar dat is precies hetzelfde als wanneer een blinde wilde oordelen over kleuren en een dove over muziek. Dat het echter onder een volk nog gaat zoals het gaat, dat vindt zijn oorzaak alleen hierin, dat God nog, al is het alleen maar in een hoek van het land, dit Zijn Woord geeft: „*Zijt de ouden onderdanig.*” Een grote vorst zei eens tot een heel gewone soldaat: „Nu, uw koning wil oorlog voeren! hij heeft toch geen goede generaal?” De soldaat antwoordde echter heel eenvoudig:

„Als de koning beveelt, dan gehoorzaam ik; het andere is de zaak van de koning.

Tot een andere soldaat werd eens gezegd: „Wilt gij deze vesting innemen? Dat is totaal onmogelijk!” De soldaat antwoordde: „De keizer heeft het bevolen en dan kan ik niet vragen naar „mogelijk” of „onmogelijk!”

In de gemeente Gods moeten nu echter niet alleen de jongeren onderdanig zijn aan de ouden, maar de Apostel zegt verder: „*Zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed.*” In de gemeente regeert God door de ouden en de ouderlingen. Maar zo regeert Hij in dezelfde gemeente door Zijn Heilige Geest. Om mij zo eens uit te drukken, zijn er in de gemeente geen verstandigen en dommen, geleerden en ongeleerden? Maar God de Heere geeft naar Zijn wijsheid door Zijn Geest van Zijn gaven aan ieder lid der gemeente, ook aan het lid dat wij voor het geringste houden. Gij ziet zo nu en dan wel eens schaapskudden, en dan bemerkt ge dat het ene schaap het andere volgt, en zo allen de herder volgen.

De Apostel Paulus schreef ook eens aan de gemeente: „Wanneer gij over tijdelijke zaken geschil hebt, neemt dan degenen die bij de gemeente veracht d.i. de geringsten zijn, en zet deze tot rechters, volgens het Grieks. (1 Kor. 6 : 4). En hij voegt er dan aan toe: „Is er alzo onder u geen die wijs is?” De Apostel Johannes schrijft bijv. niet alleen aan geleerden, maar aan de gehele gemeente, 1 Joh. 2 : 20 en 27: „Gij hebt de zalving van de Heilige en gij weet alle dingen,” d.i. alles wat u tot de zaligheid nodig is. „En gij hebt niet van node, dat iemand u lere,” namelijk iets anders dan ik u geleerd heb. Op een andere plaats schrijft de Apostel: „De een ga de ander voor in eerbetoon,” Rom. 10 : 12. Het ene lid moet dus onderdanig zijn aan het andere. „*Zijt allen elkander onderdanig!*”

3. Er is in een gemeente voortdurend zonde; daar moet dan ook voortdurend worden gewassen. Voortdurend moet het stof uit de hoeken worden geveegd, nu dit en dan weer wat anders worden rechtgezet. Voortdurend staat het ene verkeerd en dan weer het andere. Hier is een schaap dat in een kuil wil vallen, daar een dat in zijn eigen verderf wil lopen, zodat in de gemeente niets helpt dan dit woord: „*Zijt allen elkander onderdanig.*”

Het Woord, alleen het Woord, zet al het verkeerde, van welke aard het ook is, opeens terecht, waar men zich onderling onderwerpt aan dit Woord. Niets, mijn geliefden, is de mens meer eigen, dan te willen heersen en zichzelf voor de beste, de voornaamste, de verstandigste te houden. Vandaar dat terugstoten van de naaste, dat men is als een bok onder de schapen. Daarom moet dit woord geëerbiedigd worden in de gemeente: „*Zijt allen elkander onderdanig.*”

De Apostel schrijft over de Heere Jezus Christus: „Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef heeft geacht Gode evengelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises.” Fil. 2 : 68. Zo houdt de Apostel aan de gemeente voor wat onze lieve Heere en Heiland heeft gedaan. Nu zou ik wel willen weten wie door de Heere Jezus Christus gering is geschat in Zijn gemeente, die Hij heeft aan alle hoeken en einden van de wereld. Daar hebben wij de onbeschaafde mensen met een vreselijk uiterlijk - even te voren heeft de een de ander nog opgegeten - afschuwelijk en vol gruwelen, vol afgoderij. En daar zendt nu de Heere Jezus Zijn boodschappers heen, om deze diep gezonken mensen te zeggen: „Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt u van alle zonden.”

Daar kom ik onder de mensen en vind een in allerlei ondeugd en gruwelen verzonken en ó zo diep gezonken mens - hij is een dief, een moordenaar, een verderver van vele

vrouwen; en ik vind ook nog een diep gezonken hoer - en ik moet in de Heere zeggen tot de één: Uw zonden zijn u vergeven!" terwijl ik hem zie wenen aan de voeten des Heeren, en ook tot de andere: „Uw zonden zijn u vergeven!" - Wat? wie heeft u dat geboden? - De Heere Jezus Christus! „Hoe is het mogelijk, wat heeft Hij dan gedaan? - Nu, Hij heeft deze verworpen persoon gekocht met Zijn bloed! - Dus: Zijt allen elkander onderdanig!

4. Dit neemt echter niet weg, dat wij in het maatschappelijk leven de koning onderdanig moeten zijn, dat het kind de ouders moet gehoorzamen *en de knecht of dienstbode de heer of de vrouw*. Er is hier sprake van hoe wij tezamen zijn en leven in 't huis van God, in Zijn gemeente. Daar kan de dienstbode dikwijls meer begaafd zijn met genade als de mevrouw, de knecht meer dan de heer, de onderdaan meer dan de koning. Daar wil dan de Apostel, dat wij elkander alle eer geven, dat de een de ander zal voorgaan in eerbetoon.

Ach, er komt bij de mensen steeds zoveel vitterij en heerszucht te voorschijn en nog meer, dat de een het al beter wil weten en verstaan dan de ander. Daarom gaat het verkeerd als men zijn vermeende, verstandige raad niet dadelijk opvolgt, wanneer men niet voor een goede raadgever wordt gehouden. Maar tegen deze zonde komt eenvoudig het woord: „*Zijt allen elkander onderdanig en zijt met de ootmoedigheid bekleed.*” In de vertaling van Luther staat: „Houdt vast aan de ootmoedigheid.”

Houdt daaraan vast, zoals men een das of mantel vasthoudt, wanneer het waait en stormt. Dat is hier bedoeld, want naar het Grieks staat het er zo, dat de ootmoedigheid als het ware het kleet is, dat wij aantrekken over alle andere genaden en gaven, om zo door het leven te gaan. - O, denkt menig kind, ik loop uit het huis weg, wanneer ik zo door het leven moet gaan en zo onderdanig moet zijn! - Verkeerd gehandeld! loopt ge uit huis weg, dan stort gij uzelf in het verderf. Houdt aan de ootmoedigheid vast, en gij zult zien welke genade God geeft, en hoe waar het is wat hier geschreven staat: „*God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.*”

Mijn geliefden! Noemt mij toch (vergeeft mij, dat ik mij zo uitdruk) - noemt mij toch één hoogmoedige neiging van God. Is het niet alles ootmoed wat aan Hem is? Hij bezweert de mensen: „Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, al gij einden der aarde; want Ik ben God, en niemand meer!” (Jes. 45 : 22). „Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve!” (Ezech. 33 : 11). Toen de Heere Jezus op de aarde neerkwam, lag Hij daar, een kindeke gewonden in doeken, op stro, in de stal! Hij de Heere der heerlijkheid liet Zich eerst in de Jordaan dopen en heeft geleden de duivelse verzoeking van de satan. Daarna gaat hij het land door en laat Zich noemen een vriend van tollenaars en zondaren, een vraat en wijnzuiper. En hoe men Hem ook onteerde, Hij liet de aarde niet haar mond open doen om de lasteraars te verslinden; maar Hij zegt maar een enkel woordje: „Ik eer Mijn Vader, en gij onteert Mij.” (Joh. 8 : 49).

Hoe heeft Hij ook voortaan niet alle hoon en smaad en verachting over Zich heen laten gaan! Maar nogmaals: heeft Hij iemand van zich gestoten die Zich tot Hem had gewend? Ik meen van niet, zelfs niet in het huis van die Farizeeër, die sprak: „Deze, indien Hij een profeet was, zou wel weten, wat, en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt; want zij is een zondares!” (Luk. 8 : 39). Hij spreekt: „Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.” (Luk. 19 : 10).

Overwegen wij, mijne geliefden, opdat wij de woorden van de Apostel recht verstaan,

allereerst dit:

God is soeverein, zo doet Hij wat Hij wil, en omdat Hij soeverein is, ziet wat Hij doet. Hij onderhoudt zowel de zon als de woon. Het grootste is Hem niet te groot, het kleinste is Hem niet te gering. „Hij hoort het gebed, tot Hem zal alle vlees komen.” (Psalm 65 3).

Bij Hem is geen aanneming van de persoon (Gal. 2 : 6). Maar slaat acht op uzelf. Hebt gij genade, hebt gij gaven, steek dan de hand in de boezem en vraag uzelf af: „Hoeveel zonden hebt gij? - in de eerste plaats de zonden van uw jeugd, dan uw dagelijkse zonden.

Hoeveel verkeerdheden komen niet bij u op? Hoe vele van de domste gedachten, zodat gij uzelf voor het hoofd zou willen slaan en vragen: hoe is het mogelijk, dat zulke dingen in mij worden gevonden. Bedenk het, dat er maar een tochtje behoeft te komen en gij stort terneer en ligt spoedig in de doorkist. Denken wij er toch aan, dat het ons nodig is, dat de een in de gemeente de ander acht en eert. Want als de wijze Salomo in zijn ouderdom nog afweek, dan vraag ik; waartoe is de wijste mens niet in staat, wanneer hij niet - dikwijls door een kindermond - wordt terechtgewezen? Bedenken wij het toch: het geringste, hetgeen het minst in aanzien is en de kleinste gaven heeft, wordt heel dikwijls in zijn nood en tegenspoed zodanig gezalfd in het verborgene met de kracht van het gebed, dat de beste professor het hem niet nadoet.

Denk er toch aan dat het Gods gave is en dat hetgeen gij vandaag hebt, morgen weer weg kan zijn. God bindt Zich niet aan ons. Heden kunt gij vaststaan en u verheugen over de genade, morgen kunt u als dood daar neerliggen en zo hard zijn als een steen! Bedenk het, dat het bloed van Jezus Christus geen onderscheid maakt. Daar heet het in geen geval: „Nee, dat is mij te onrein!” Maar het bloed van Jezus Christus gaat, zover Zijn Woord gaat, over de gemeente en door de gemeente! Wanneer gij tot mij komt om mij om raad te vragen, meen dan toch niet, dat ik in mijn hart denk: „Wat zijt gij voor een dom schepsel!”

Maar geloof slechts dat ik in mijzelf zucht: „Ach God, wanneer Gij mij niet verlicht, dan ben ik nog veel dommer dan deze.”

Daarom zegt de Apostel: „De een ga de ander voor in eerbetoen!” En: „Zijt allen elkander onderdanig”. Daarom is het noodzakelijk, dat wij allen door de band der eendracht, des vredes en der liefde verbonden blijven. Het heeft de Heere Jezus behaagd, dat wij allen leden van Zijn lichaam zijn. Nu zou ik toch willen weten of Zijn bloed niet in elk lid is, daar wij toch leden zijn van Zijn lichaam?

Wij weten echter uit de gehele Heilige Schrift, dat God *de hovaardigen wederstaat*. Toen Saul het gezang van de vrouwen hoorde: „Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden,” werd hij verkeerd; de hoogmoed kwam in hem op, hij hield zich niet vast aan de ootmoedigheid. En toch was het waar wat de vrouwen zongen; maar hij had de Heere niet de liefde betoond om de lasterende reus neer te vellen. God wederstond hem echter, zodat de goede geest van hem week en een boze geest van God op hem kwam om hem te beangstigen.

Weerstond hij God en de gerechtigheid, zo wederstond God hem ook. God is als 't ware een Krijgsman; Hij rust Zich toe met pijl, boog en zwaard tegen alle hoogmoedigen. - Laat ons dit ter harte nemen en ons houden in de ootmoed van het gebed en God danken wanneer Hij ons zo leidt, dat wij klein worden gehouden en steeds kleiner worden gemaakt, want dat is zeer goed tegen onze hoogmoed. En wanneer wij uitglijden en vallen en ons voor het hoofd slaan, ook dat is gezond en heilzaam voor ons.

Hij is de wijze God en weet wat het beste voor ons is. En nu, daarbij blijft het: Wees

stil en zwijg voor Hem en blaas u niet op als een kikker, maar wees voor de Heere God - zoals David zich eens uitdrukte als een enige vlo, niet waard om gedood te worden; - dan komt God en zegt: *Die wil Ik verhogen.* Amen.

2. TWEEDE PREEK, GEHOUDEN 14 FEBRUARI 1874.

Voorzang: Psalm 77 : 4, 6;

Tussenzang: Psalm 18 : 8;

Nazang: Psalm 75 : 4,6.

Geliefden in de Heere Jezus Christus!

De aard en wijze van het koninkrijk van Jezus Christus wordt beschreven in Matth. 20 : 25-28: „En als Jezus hen tot Zich geroepen had, zeide Hij: Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de groten gebruiken macht over hen. Doch alzo zal het onder u niet zijn; maar zo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar; gelijk de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.” Met deze woorden van de Heere Jezus voor ogen, slaan wij onze tekstwoorden op:

1 Petrus 5 : 6:

„Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd,“

Het apostolische bevel luidt: „*Vernedert u dan!*” Hij houdt ons voor waaronder wij ons moeten vernederen, namelijk *onder de hand Gods*, en deze hand noemt hij een krachtige hand. Vervolgens geeft hij aan welk gevolg en vrucht het heeft als wij ons onder deze hand vernederen: er komt *verhoging* en wel een *verhoging te Zijner tijd*, dat is op Gods tijd en ure.

Nu vragen wij in de eerste plaats: *Hoe hangen deze woorden samen met de voorgaande?* Anders zouden wij deze apostolische woorden slechts als een op zichzelf staande tekst aanzien, die niet in verband staat met de andere woorden. De Apostel heeft als medeouderling en getuige van het lijden en de heerlijkheid van Christus de ouderlingen voorgehouden hoe zij de gemeente moeten weiden. Wanneer de ouderlingen de gemeente weiden volgens het apostolische woord, dan zijn zij het eigenlijk ook weer niet die weiden, maar de overste Herder zelf is het, onze Heere Jezus Christus, Die de waarachtige God is en het eeuwige leven. Waar dus schapen worden geweid, daar geschiedt dit door Gods Woord en daar regelt alleen Gods Woord het alles zo, dat het daar met het Woord gaat, zoals dit trouwens ook is in de gehele natuur, naar Ps. 148: „Looft de Heere uit de hemelen, looft Hem in de hoogste plaatsen. Looft Hem, al Zijn engelen, looft Hem, al Zijn heirscharen. Looft Hem, zon en maan, looft Hem, al gij lichtende sterren. Looft Hem, gij hemelen der hemelen, en gij wateren, die boven de hemelen, zijt. Dat zij de naam des Heeren loven; want als Hij het beval, zo werden zij geschapen. En Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid, Hij heeft hun een orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.”

Zoals God in de gehele schepping door Zijn ongeschapen Woord alles voortdurend onderhoudt en regelt, zodat het moet gaan zoals het Woord zegt, zo doet Hij het ook in Zijn gemeente. Waar het Woord komt, daar komt het zo, dat allen zich buigen onder het Woord, daar bevinden zij zich er gelukkig onder. De gehele natuur is een harmonie, een muziek, en juist alleen daardoor, dat alles gaat naar Gods Woord en ordening.

Waar allen zich dus aan deze Herder onderwerpen, daar kan het niet anders zijn dan dat allen zich daaronder gelukkig voelen; want ze worden allen geweid met dezelfde liefde, zorgvuldigheid, en trouw. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de ene persoon en de andere, hetzij dan dat de kleinen, armen, behoeftigen en ellendigen het eerst worden geholpen. En daar allen zich gelukkig gevoelen onder het Woord, deelt de een de ander mee: *de ordening* van het Woord, *de tucht* van het Woord en *het geluk* dat ze beleven onder dit Woord. Daarover volgt nu deze vermaning.

Nu zou men echter kunnen opmerken: Ja, als het Woord er is, dan gaat alles vanzelf, want alles wat de Heere looft in de schepping, zon, maan sterren en alle hemelen, zij hebben niet een beweging door zichzelf. Het Woord houdt ze alle in stand en regelt hun baan, zodat zij moeten gaan zoals zij gaan. Dus het geschiedt alles door het bevel, de onderhouding en ordening van God, dat alles komt en gaat, zoals het komt en gaat. Nu is het echter waar, dat er in de gehele schepping geen rebel kan bestaan, maar er is wel rebellie in de heer van de schepping, dat is in de mens. De natuur van de mens - ook als hij tot de gemeente behoort en wedergeboren is om God te loven de natuur van de mens is: niet beschaamd te worden wanneer hij ziet dat zon, maan en sterren de Heere gehoorzamen; ook niet daardoor als hij ziet dat al de goden der heidenen het niet kunnen laten regenen, maar dat ijs, regen en sneeuw komt wanneer God het wil; - ook niet daardoor, als hij ziet hoe de hond zijn heer gehoorzaamt; - integendeel is de natuur van de mens, dat hij alle ordeningen van God omverstoort door zijn rebellie. De natuur van de mens is, ook in de gemeente eigenlievend en heerszuchtig te zijn, anderen te willen regeren, terwijl hij zichzelf niet regeren kan. Daarom is het apostolische woord zo hoognodig: „Zijt allen elkander onderdanig, zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.” Zo staat er ook in Psalm 147 : 10 en 11: „Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards. Hij heeft geen welgevallen aan de benen des mans: de Heere heeft een welgevallen aan degenen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen.”

Denkt toch niet, mijne geliefden, dat wij de mensen zijn! Het Woord is het, het Woord doet het, het Woord regelt alles. Maar waar het Woord komt, daar vindt het verkeerd staande mensen, mensen die verkeerd denken en verkeerd willen. Nu komt het Woord in de macht der liefde, der zachtmoedigheid en oneindige wijsheid. Het Woord zet de mens terecht, zodat hij in het huis van God ootmoedig wandelt met zijn broeder, dat de een de ander in nederigheid tegemoet treedt. En niet zonder grond voegt de Apostel er aan toe: „Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

De woorden van de Apostel zijn waar en worden vervuld. Maar wie gelooft deze prediking? In de grootste eenvoudigheid wordt ons dit voorgehouden door onze Heere Jezus Christus in het Evangelie van Lukas, hoofdstuk 14. Daar bevond de Heere Jezus Zich op de sabbat in het huis van een overste der Farizeeën om brood te eten. Daar zag Hij dan, hoe het daar toeging, zoals het eigenlijk altijd onder de mensen toegaat, ook in de gemeente; dat de een de ander verdringt, om wat voor zich te bekomen, dat de een de ander opzij dringt en veracht, zodat men twist om de voorname en voornaamste plaats.

Menig land en menige kerk is in bloed en tranen ondergegaan, omdat degenen die anderen moesten weiden met de anderen erover gingen twisten wie de eerste plaats zou innemen. Zo lezen wij nu in vers 7-11: „En Hij zeide tot de genoden een gelijkenis, aanmerkende hoe zij de voorzittingen verkozen, zeggende tot hen:

Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zo zet u niet op de eerste zitplaats, opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij, en hij komende, die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef deze plaats, en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden. Maar wanneer gij genood zult zijn, ga heen en zet u op de laatste plaats; opdat, wanneer hij komt, die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend, ga hoger op; alsdan zal het u eer zijn voor degenen, die met u aanzitten.

Want een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd warden.” Het gaat dus om verhoging, maar de verhoging van allen kan alleen plaats vinden, wanneer een ieder in ootmoed zijn weg gaat nevens zijn naaste. Maar wie tegen deze ordening ingaat, die zal ondervinden dat hij onverwacht een slag of stoot krijgt, vanwaar dan ook - en dat hij wordt neergeworpen. „Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.

Daarom heet het nu ook hier: Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods; dat is in de eerste plaats: onder Zijn Woord. Dat is Gods krachtige hand. Het Woord is daad. Het Woord richt uit, waartoe het komt. Weerstand te willen bieden aan het Woord is dus even dwaas als wanneer iemand een locomotief in de weg treedt, de locomotief zal hem vermorzelen.

Gods krachtige hand is Zijn Woord en dit Woord is daad. Wat het Woord zegt komt, hetzij na kortere of langere tijd, het blijft niet uit. Er moet orde worden gehouden, waar echter de orde wordt gehandhaafd met het Woord, daar is dan evenals in de natuur een grote verscheidenheid. Wij hebben daar dag en nacht, warmte en koude: een tijd waarin niets groeit, en ook weer een tijd waarin de bloemen ontluiken; een tijd waarin sneeuw en ijs komt, en een tijd waarin sneeuw en ijs smelt; een tijd waarin regen valt, waarin storm en stormvloeden komen. Zo gaat alles naar Gods bestel en zo is het ook naar Gods bestel dat wij klein worden gehouden, dat wij de naam van onze God verheffen en groot maken in leven en in sterven, in kwade en goede dagen, dat wij gezamenlijk de naam van onze Heere Jezus Christus verheffen en onze kronen neerwerpen aan Zijn voeten, dat wij allen tot de belijdenis komen: „Ik ben stof en as, een madezak, de voornaamste van alle zondaren! Wat heb ik te zeggen? wat te bevelen? Ik hoop op Uw ontferming, o mijn God!”

Om ons echter klein te maken heeft God met ieder Zijn bijzondere weg, waarvan het eindresultaat is: „Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord” (Psalm 119 : 67). Wegen waarin menig heilige neus en oren worden afgesneden zodat zij te schande worden gemaakt, opdat het ook bij hen gelde: „Doch wie roemt, die roeme in den Heere, de kennis van Zijn Naam en van Zijn barmhartigheid. - Wegen waarin God om zo te zeggen een mens als in een mortier verbrijzelt, zodat al zijn beenderen kraken. - Wegen van bittere smart, droevig verlies, zodat Hij zijn goed en eer aantast en de mens met Job op de mesthoop komt te zitten en tot hem wordt gezegd: „Houdt gij nog vast aan God? Vloek God en sterf! Hij is toch niet uw God!” - Wegen zijn het waar de een de ander vernedert, hem zijn eer te na komt, zijn naam bezoedelt. Het is een schoon woord, dat God de nederigen genade geeft; maar ach, voordat men vernederd is geworden!

„Wanneer Gij mij verootmoedigt, zo maakt Gij mij groot,” zegt David in Psalm 18 : 36.² Daarom heet het hier: „Vnedert u dan onder de krachtige hand Gods.” Wat hebben wij dan te zeggen, wat ertegen in te brengen, wanneer God een lieve vrouw van ons wegneemt of een dierbaar kind, of ons een ander hard verlies laat lijden. Wat heb ik in te brengen, wanneer God mij jarenlang z6 mijn weg laat gaan, dat ik bijna

---

² Vertaling van Luther. Volgens de Statenvertaling: „Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt.”

niet uit de ogen kan zien door zonde en ellende? Wanneer Hij het de satan toelaat mij met vuisten te slaan en mij een doorn in het vlees geeft? Wat heb ik daartegen te zeggen en aan te voeren, wanneer God mij zo vernederen wil, dat mij niets, in het geheel niets overblijft als dat ene: „Genade, alleen genade, o God!” en met Job te zeggen: „Zou Hij mij ook doden, zo wil ik nochtans op Hem hopen” (Job 13 : 15 naar het Hebreeuws).

Gods hand is *krachtig*. Wilt gij u niet met zachtheid laten leiden, dan moet gij ervaren, dat gij gestoten wordt. Gods hand is krachtig. Gij kunt niet gelukkig zijn als gij wilt; - gij kunt niet vrolijk zijn als gij wilt; - gij kunt u niet verblijden vanwege de vergeving van uw zonden wanneer gij wilt; gij kunt niet gezond blijven wanneer gij wilt; - en het allerminst kunt gij heilig zijn wanneer gij wilt. Dat hangt alles af van Gods hand en genade. En juist daarin is Zijn hand krachtig, dat zij om der zonde wil zwaar op de mens drukt, zoals daarvan geschreven staat in Psalm 32: „Toen ik zweeg werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag; want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij.” En ook in Psalm 65 : 4: „Onze misdaad drukt ons zwaar” (Luthers vertaling), dat is: De Heere God drukt met Zijn hand de misdaad op ons. Hoe kan Gods hand dikwijls zo zwaar, ach hoe zwaar drukken op een mensenleven! Daar komt het er op aan zich te verootmoedigen.

- God sprak eens tot Kaïn: „Waarom zijt gij ontstoken en waarom is uw aangezicht vervallen? Is er niet, indien gij weldoet, verhoging? En zo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur; zijn begeerte is toch tot n, en gij zult over hem heersen.” Kaïn denkt echter: „Nee, ik ben vroom; de zonde loert niet op mij, daar ben ik te heilig voor!” en zo vernedert hij zich niet. Toen is Gods hand zó zwaar op hem gekomen, dat hij vader en moeder, de prediking, Gods Woord, alles verliet en heenging om zich een stad te bouwen, die hij zijn toevluchtsoord noemt (Genesis 4 : 16).
- „Wie is de Heere”, zegt Farao, dat ik Hem zou gehoorzamen? Exod. 5 : 2). Hij weigert om zich voor de Heere te vernederen. Gij weet echter hoe Gods krachtige hand over Farao kwam, - ten eerste werd hij verhard, in de tweede plaats werden zijn eerstgeboren zoon en al de eerstgeborenen in Egypteland gedood en eindelijk verzonk hij met zijn gehele leger als lood in het water.
- Nu komen wij tot de geschiedenis van Bileam. Bileam wilde zich niet vernederen voor God. Hij wilde het niet van zichzelf weten, dat het hem alleen om eer, om een huis vol goud en zilver ging. Toen liet de Heere hem trekken, maar de hand des Heeren was krachtig over hem, zodat hij niet kon vloeken en tenslotte omkwam door het zwaard van de kinderen Israëls. (Numeri 31 : 8).
- Gij kent ook de krachtige hand van God op Mirjam, die tegen Mozes zei: „Heeft de Heere ook niet door ons gesproken?” - hoe zij, deze heilige vrouw, de eerste onder de zangeressen toen Israël door de Rode Zee gegaan was, met melaatsheid werd geslagen (Numeri 12).
- Laat ons over deze krachtige hand van God nog verder opslaan de profeet Daniël. Daar lezen wij in hoofdstuk 4 : 29 enz.: „Want op het einde van twaalf maanden toen hij (Nebukadnézar) op het koninklijk paleis van Babel wandelde, sprak de koning en zeide: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid? Dit woord nog zijnde in des konings mond, viel er een stem uit de hemel: U, o koning Nebukadnézar! wordt gezegd: Het koninkrijk is van u gegaan; en men zal u uit de mensen verstoten, en uw woning zal bij de beesten des velds zijn; men zal u gras te smaken geven als de ossen, en daar zullen zeven tijden over u voorbijgaan,

totdat gij bekent, dat de Allerhoogste over de koninkrijken der mensen heerschappij heeft, en dat Hij ze geeft, aan wie Hij wil. - Terzelfder ure werd dat woord volbracht over Nebukadnézar; want hij werd uit de mensen verstoten, en hij at gras als de ossen, en zijn lichaam werd van de dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar wies als der arenden vederen, en zijn nagels als der vogelen. Ten einde dezer dagen nu hief ik, Nebukadnézar, mijn ogen op ten hemel, want mijn verstand kwam weder in mij; en ik loofde de Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte de Eeuwiglevende, omdat Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, en Zijn koninkrijk is van geslacht tot geslacht; en al de inwoners der aarde zijn als niets geacht. en Hij doet naar Zijn wil met het heir des hemels en de inwoners der aarde, en daar is niemand die Zijn hand afslaan of tot Hem, zeggen kan: „Wat doet Gij?” - Daar hebben wij Gods krachtige hand.

- *Deze* krachtige hand verootmoedigde ook Manasse, die het bloed der profeten vergoot en allerlei afgodsbeelden oprichtte, tot deze krachtige hand kwam en hem in de gevangenis wierp, in kerker en banden, en hem naar Babel voerde. Daar ondervond hij het hoe deze geweldige hand op hem drukte; en door genade kwam hij tot zichzelf en vernederde zich voor Hem, Die kan verderven en zaligmaken.
- Deze krachtige hand kwam ook op Rehabeam toen Sisak de koning van Egypte tegen Jeruzalem optrok. Het Woord uit de mond des Heeren kwam echter tot hem door de profeet Semaja; en er staat dat de oversten van Israël en de koning zich verootmoedigden voor de Heere; en toen de Heere dat zag, zond Hij opnieuw Zijn Woord, en koning en volk werden gered van Sisak, de koning van Egypte. (2 Kronieken 12).
- Zedekia moest het eveneens ondervinden hoe krachtig de hand des Heeren is, toen hij naar Babel in de gevangenis werd gevoerd, omdat hij zich niet vernederde onder de hand des Heeren door Jeremia. (2 Kronieken 36 : 12).
- Zo is de hand des Heeren krachtig om Zijn vijanden te vernederen, de hoogmoedigen te wederstaan, menselijke kracht te breken, opdat het woord blijve: „Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom; maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik de Heere ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde, ” (Jer. 9:23, 24) En zo is het ook door de krachtige hand des Heeren, dat men, waar men zich onder deze krachtige hand vernedert, men ondervindt hoe hoog, hoe hoog deze hand verhoogt, zoals de Apostel *zegt*: „Opdat Hij u verhoge te Zijner tijd.”

De profeet Ezechiël stelt ons dit in een schoon beeld voor ogen, sprekende tegen de koning en het volk Israël. Hij spreekt van de grote arend die op de Libanon kwam, de top van de ceder nam, het bovenste takje afplukte en in een land van koophandel bracht (in Babel), opdat het daar zou verdorren en zijn wortel vernietigd worden; - daarna wilde Hij echter een teder takje man de top van de ceder nemen en het planten op een hoge en verheven berg, op de berg der hoogte van Israël, opdat het een heerlijke ceder zou worden en dan zegt hij „Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hoge boom vernederd heb, de nederige boom verhoogd heb, de groene boom verdroogd, en de droge boom, bloeiende gemaakt heb; Ik de Heere, heb het gesproken, en zal het doen. (Ezech. 17 : 24).

Verhoogd wordt hij, die zich vernedert onder de krachtige hand Gods.

- Gebogen ging David voort, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom; en hij, die anders ijverde voor de Naam des Heeren, liet alles over zich heengaan en zijn

eigen naam in het slijk treden, toen Simeï hem lasterde en hem een bloedhond noemde. En toen Abisaï in toom opstootte en zei: „Laat mij toch overgaan en zijn kop wegnemen! antwoordde David: „Laat hem vloeken, want de Heere heeft het tot hem gezegd!” (2 Sam. 16).

- De knechten van David, die hem begeleiden, wilden op deze vlucht de ark Gods meenemen. „Neen”, zegt David, „brengt de ark Gods weer in de stad, indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning; maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is.” (2 Sam. 15). Hiskia sprak evenzo, toen Gods oordeel hem werd aangekondigd: „Het woord des Heeren, dat gij gesproken hebt, is goed. Zou het niet, naardien vrede en waarheid in mijn dagen wezen zal?” (2 Koningen 20 : 19).
- De Heere verhoogt, waar men zich vernedert onder Zijn krachtige hand. Jozef, de zoon van Jakob, zoekt naar het gebod van zijn vader zijn broeders op, wordt door hen in de kuil geworpen en als slaaf verkocht, daarna door de vrouw van Potifar belasterd. Dát was toch een diepe vernedering. Maar inplaats van iemand te beschuldigen, zwijgt hij voor de Heere, vernedert zich onder Zijn krachtige hand, houdt zich aan de Heere. En toen des Heeren woord kwam, nadat hij beproefd en gelouterd was, zond de heerser van het land en haalde hem uit de gevangenis en hij ontving de naam „Vader des lands” (Psalm 105:19 en 20).
- Waar zou ik beginnen, waar eindigen om uit de Heilige Schrift te bewijzen hoe waar het is wat het Woord ons zegt, wanneer het ons vermaant: Houd God voor ogen, er kome dan wat komen wil van nood en lijden en smart en aanvechtingen van de duivel, ook dat gij geplaagd wordt door uw hartstochten en u niet weet te redden. Heb God voor ogen en zie op Hem, Hij beproeft u. En nu toch niet gemord en de moed opgegeven; want God, Wiens hand zwaar op u drukt, weet het wat voor een maaksel gij! zijt. Hij heeft met u de wijste bedoelingen, geef Hem de eer, en gij zult zien dat gij evenals job alles zeventvoudig terug zult bekomen; ja, dat het u zal gaan naar het woord van de Heere Jezus, wanneer Hij zegt, dat wie om Zijnentwil vader en moeder, broeders en zusters, huis en goed verlaat, het honderdvoudig terug zal bekomen.
- *God eert die Hem eren.* Daarvan hebben wij ook een voorbeeld in de maagd Maria, de moeder des Heeren. Zo jong als ze was werd zij miskend door allen, die zich niet vernederden onder Gods krachtige hand. Zij moest van de zijde der eigengerechten alle smaad uitdrinken. Toen de Engel op haar vraag: „Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man beken?” haar antwoordde: „De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwden”, - onderwerpt zij zich en zegt: „Zie de dienstmaagd des Heeren!” Zij onderwerpt zich daardoor aan het Woord dat voor haar als maagd zo verschrikkelijk was. „Zie de dienstmaagd des Heeren; mij geschiede naar uw woord.” En zo kon zij dan daarna zingen, evenals Hanna: „Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd.” (Lukas 1 : 52).

„*Te zijner tijd*” verhoogt de Heere, niet op onze tijd en ure. - Het is heel wat anders zich voor een ogenblik te vernederen, omdat men niet anders kan, en weer geheel iets anders voor God een nederig hart te hebben en des Heeren hand te kussen waardoor men geslagen is. Waar men zich zo vernedert, daar geschiedt dat op Gods tijd en ure, op het ware vreugde-uur, zodat men het beleeft en belijdt: „O God, o God! hoe houdt Gij toch woord en trouw!” Amen.

Nazang: Psalm 75 : 4, 5, 6:

*Geen geval, geen zorg, geen list,
Oost, noch west, noch zandwoestijn,
Doet ons meer of minder zijn:
God is rechter, die 't beslist;
Die als aller Oppervoogd,
Deez' vernedert, die verhoogt.*

*Want des HEEREN hand besluit,
Ene kelk vol bitterheid,
In Zijn gramschap toebereid,
En Hij drenkt er 't mensdom uit;
Doch der goddelozen mond
Zuigt zijn hef uit, tot de grond.*

*'k Zal dit melden, 'k zal altijd
Zingen Jakobs God ter eer,
Slaan der bozen hoornen neer,
Vellen wat Zijn naam bestrijdt;
Maar der vromen hoorn en macht,
Zal verhoogd zijn door Gods kracht.*

3. DERDE PREEK GEHOUDEN 22 FEBRUARI 1874.

Voorzang: Psalm 37 : 1-3;
Tussenzang: Psalm 25 : 10;
Nazang: Lied 58 : 1 en 3.

Gebed, 22 februari 1874.

Genadigste God Gij onze Schepper, trouwe Herder Uwer schapen, hebt Gij ooit tot schande laten worden die op Uw Naam *gehoopt hebben? hebt Gij ze niet alle tot ere gebracht op Uw tijd? Is dan Uw woord niet waar? Leeft Gij niet? Zorgt Gij niet voor ons? Ach, wij denken zo vaak heel anders.*

Maar waar wij U dan met onze gedachten tot een leugenaar gemaakt hebben, geef ons Uw genade, dat wij toch wederom bekennen, dat wij afvallige mensen zijn, die Uw woord laten varen en de moed laten zinken. Vergeef het ons in genade, waar wij niet met een opgericht hoofd de toekomst tegemoetzien. Wees met ons naar de macht van Uw barmhartigheid, want ofschoon het kruis, dat U ons oplegt, voor het vlees hard is, zo is het toch voor het hart gezond en U maakt alles goed op Uw tijd en hebt alles welgemaakt.

Vergeef het ons in genade, dat wij onszelf in het licht staan en U in de weg zijn. Vergeef het ons in genade, dat wij niet volharden kunnen noch wachten op Uw hulp.

Schenk ons, dat wij aanhouden in het gebed, en ons vastklemmen aan Uw belofte, dat U voor ons zorgt. Geef ons Uw woord recht te verstaan en verleen ons, dat wij op U zien, U, die hemel en aarde gemaakt hebt, U die alleen alles vermag en alles volbrengt op Uw eigen tijd.

Geef ons een gezegend uur, opdat wij Uw woord belijden en ter harte nemen en getroost onze pelgrimsreis voortzetten.

Grote God! die ons leidt aan Uw hand dag voor dag, U alleen bent waarachtig en alleen getrouw! Behoud ons bij Uw woord denk aan ons op al Uw wegen, opdat onze ogen zien op U, dat wij dankbaar en blijmoedig aan Uw hand mogen gaan en de weldaad van Uw woord genieten! Amen.

Wij zijn, mijn geliefden, met deze week in de tijd gekomen, waarin wij stilstaan bij het allerheiligste lijden en sterven van Jezus Christus. Tot Zijn allerheiligst lijden behoort echter nog iets heel bijzonders, dat wij niet zo zeer ter harte nemen. - Wij weten van de Heere Jezus wat Hij alles gedaan en ook wat Hij geleerd heeft.

Wij weten hoe Hij heeft geleden, doch ook welk een heerlijkheid gevolgd is op al dat lijden. Willen wij nu het lijden en de daarop volgende heerlijkheid van de Heere Jezus in een paar woorden bij elkaar vinden, dan hebben wij ze in 1 Petrus 5 : 7:

„Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.”

Het leven en sterven van onze Heere is een leven vol ootmoed en een sterven vol ootmoed. Hij onderwierp Zich, Hij vernederde Zich onder de krachtige hand Gods. En datzelfde leven en sterven was juist daarom een dapper en blijmoedig leven en

sterven. Zo is ook het leven van een christen een nederig en dapper of een blijmoedig leven. De ootmoed vinden we uitgesproken in de woorden: „Want Hij zorgt voor u.”

1. Nu willen we in de eerste plaats vragen: *Welke zorgen zijn hier bedoeld?*
2. Daarna overwegen wij hoe ootmoed en dapperheid bij een kind van God samengaan.
3. Verder, welk een gelukkig, heerlijk leven het is, wanneer men al zijn zorgen op de Heere werpt en het dan ondervindt hoe waar het is dat Hij voor ons zorgt.
4. Hier moet echter de vermaning aan worden toegevoegd, dat wij toch van onze voorrechten gebruik maken, wat wij jammer genoeg te weinig doen.

1. Wij vragen dus, mijn geliefden, ten eerste: *Wat zijn dat voor zorgen die de Apostel hier bedoelt?*

Dat zijn zo allerlei gedachten die in een mensenhart opkomen, terwijl hij enerzijds voor zich heeft het goede, billijke, ware, hetgeen gerechtigheid is, anderzijds daartegen allerlei bedenkingen heeft. Deze komen daaruit voort, dat de mens er toch niet graag aan wil om te doen wat recht is. Er staat hem zoveel in de weg. Hij zou zoveel anders willen hebben, of hij zou samen willen paren wat niet met elkaar te verenigen is. Hij wordt dan heen en weer geslingerd, terwijl hij wel weet wat hij moet doen, en het toch niet weet. Hij gaat overwegen: maak ik het zó in orde, dan gaat het aan de andere zijde verkeerd! Doe ik wat Gods Woord zegt, dan kan ik daardoor schade lijden. Wat mij tot voordeel is aan de éne zijde, dat is voor mij verlies aan de andere zijde. Zo hebben wij dan allerlei bezwaren; omdat wij mensen zijn met menselijke gevoelens en behoeften, en onder de mensen verkeren.

Wij kunnen en moeten de woorden van de Apostel nemen in hun verband. Wel is waar kunnen wij ze ook behandelen als een afzonderlijke tekst. Het laatste is echter minder goed. Wat de Apostel hier bedoelt, daarvan hebt ge reeds de uitlegging in hetgeen gij hebt gezongen. Dat zijn juist de voornaamste zorgen van een kind van God. Nemen we eerst eens Psalm 73, daar lezen wij: „Immers is God Israël goed, degenen, die rein van hart zijn.” Hij heeft echter een rein hart, aan wie God tot verdedigingswapen van zijn ziel geeft: „eenvoud en oprechtheid”. (Woordelijk vertaald luidt de Duitse berijming van Ps. 25 : 10: „Heere, behoed mij op aarde; ik ben hulpeloos; red mij! Laat mij niet te schande worden, ik vertrouw alleen op U. Zet tot verdedigingswapen van mijn ziel eenvoud en oprechtheid. Heere, zult Gij Israël niet spoedig uit alle nood verlossen?”)

„Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. Want er zijn geen banden tot hun dood toe, en hun kracht is fris.” Ps. 73. En nu Ps. 37: „Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen. Want als gras zullen zij haast worden afgesneden en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen. Vertrouw op de Heere en doe het goede; bewoon de aarde, en voed u met getrouwheid. En verlustig u in de Heere, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten. Wentel uw weg op de Heere, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken!”

Er zijn zo allerlei zorgen. Koning Achab had zijn zorgen en was bekommerd, want hij wilde de wijngaard van Naboth hebben en kon die niet verkrijgen. Hij werd toen ziek van verdriet. Er zijn ijdele en domme zorgen, die de mens, zo vernuftig om zichzelf te kwellen, zich bezorgt door zijn fantasie. Dit komt omdat hij, om mij zo eens uit te drukken, niet tevreden is met zijn soldatenbrood, maar wil, hetgeen niet goed voor hem is. Dat zijn: ijdele zorgen, bijv.: rijk willen worden, verkeerde wegen inslaan om

zijn doel te bereiken. Dan kan men bezorgd zijn of deze verkeerde wegen wel zullen gelukken, ja, God erom bidden of Hij ze wil laten gelukken.?

Er zijn ook zorgen die wij wel indirect, maar niet direct op God werpen. God heeft de mens een gezond verstand gegeven, en de mens moet dit verstand gebruiken, nadenken en opmerken. Ga daarom niet op de trek zitten wanneer ge warm zijt, anders haalt ge u ziekte op het lijf. Zijt ge onmatig, hetzij in het eten, drinken of iets anders, dan zult ge uzelf eveneens ziek maken.

Denkt ge alleen aan uzelf en hebt u geen hart voor uw naaste, dan kan er op mijn kamer een leeuw of tijger liggen en gij zult niet eens zien in welk gevaar ik mij bevind. God heeft de mens een gezond verstand gegeven opdat hij zal begrijpen dat het wel gemakkelijk is van een grote hoop af te nemen en het te verkwisten, maar dat hij daarentegen op het kleine moet acht geven overeenkomstig hetgeen de Heere Jezus zelf heeft gezegd toen Hij zeide: „Vergadert de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga!” (Johannes 6 : 12).

Ik heb menige knecht gekend, die de zaak van zijn patroon trouw behartigde, en menige dienstbode die trouwe zorg droeg voor de zaak van haar mevrouw. Gewoonlijk heb ik gezien dat de zulken zich later in gezegende omstandigheden bevonden. Daarentegen heb ik ook anderen gekend die niet getrouw waren, maar de zaken van hun patroon of mevrouw niet behartigden; maar zij zijn eindelijk omgekomen in armoede en vuiligheid. Dus het is niet zo bedoeld dat men om alles wat de fantasie zich inbeeldt moet zorgen. Geef dat alles aan de duivel en wees tevreden met hetgeen God u geeft! Hier zijn andere zorgen bedoeld, en alleen een kind van God kan dit bevel van de Apostel gehoorzamen.

Wat voor zorgen zijn het dan?

Welaan, laat ik eerst eens met mijzelf beginnen. Voor veertig jaren plaagde mij toch ook de grote kunst een beetje. Ik had *eer*, goed en kracht vergeefs eraan gegeven om de kerk van mijn vaderland te redden. Alles was tevergeefs. Toen kwam ik hierheen en kwam op zekere dag langs een weg. Hier zag ik een man aan het stenen kloppen. Werkelijk een onbeduidend werk. Ik bemerkte dat de man zeer vlijtig was en dat zijn ogen beschermd waren tegen de steensplinters die in het rond vlogen, zodat deze, hem niet konden schaden. Toen vroeg ik hem: „Man, wat doet gij hier?” - „O, mijnheer,” antwoordde hij, ik bereid de *weg!*” - „Zo! maar deze harde spitse kiezelstenen zullen iemand nogal pijn veroorzaken!” - „O, geduld maar, die zullen wel klein gemaakt worden!” - „Zal de koning hier ook langs komen?” - „Dat weet ik niet, ik denk echter van wel!” - „Ei man, zeg eens, wat hebt gij: toch op uw hoofd?” - „De koninklijke hoed, de kokarde van de koning! ik draag ze met ere!” - „Ei, dacht ik, de man hier klopt stenen en draagt toch de kokarde van de koning! Hij is niet generaal of commandant, maar is tevreden met dit geringe werk, stenen te kloppen en de weg te bereiden, en dient toch zijn koning! Nu, Heere God, geef dan ook mij genade dat ik mijn hoge ideeën laat varen, alsof ik iets zou kunnen of moeten! Gij hebt mij Uw Woord gegeven, geef mij genade, opdat ik tevreden daarmee ben en de weg bereid.”

Zie eerst had ik mij verschrikkelijk gekweld over de tegenstanders; want het is heel erg, wanneer men Gods Woord heeft en om der waarheid wil lijdt. Dan komen de tegenstanders en vragen: „Waar is nu uw God?” en het Woord schijnt zijn loop niet te hebben, veeleer wordt het onderdrukt! Nu, verneder u onder Gods krachtige hand, ga in nederigheid uw weg, heb de broeders lief; „met eer de een de ander voorgaande.” Dat zal genoeg zorgen baren.

De mens heeft een fijn gevoel voor zijn eer, voor zijn waardigheid. Wie

gerechtigheid doet, weet dat hij gerechtigheid doet. Wie de waarheid spreekt, weet dat hij de waarheid spreekt. Wie de ander met eerbetoon voorkomt, weet dat ook. Maar nu komt het tegenovergestelde, d.i. men komt onder verkeerde mensen en daar kan men - daar is men tenminste bezorgd voor - allerlei moeilijkheden ondervinden. Waarheen nu met zulke zorgen?

Werp ze alle op God - grote zorgen en kleine zorgen. Waar men bij Gods Woord blijft, in welk een toestand men zich ook moge bevinden, dan komt er allerlei tegenstand. Waar gerechtigheid wordt geoefend, daar moet men onrecht lijden. Waar men de waarheid spreekt, daar zal men worden gelasterd. Wie de ander met eerbetoon voorgaat, diens eer zal men te na komen. Het gaat door goed gerucht, maar het gaat ook door kwaad gerucht.

2. En nu heet het: „*Werpt al uw bekommernis op God.*”

Waarom? Omdat gij toch niets kunt uitrichten, maar u slechts ermee kwelt! Gij hebt niets in uw hand; gij kunt het niet zetten en maken zoals gij wilt. Gij zijt zelfs dikwijls onwijs en onverstandig! Dikwijls staat gij uzelf door uw vele weten in de weg. Wanneer ik plant en zaai, dan moet ik toch de wasdom overlaten aan God. Ik kan het zaad wel in de aarde werpen, dat het echter vrucht draagt, is Gods zaak. Gij kunt niets maken, kunt niet één bloem, zoals God ze schept, tevoorschijn brengen.

Gij kunt het niet laten regenen, geen warmte, geen koude tevoorschijn roepen. En wat nu uw vele weten betreft, ook daarin zijt gij zo geheel afhankelijk van God. Plotseling kan een mens als 't ware een scherm voor de ogen hebben, zodat hij niets meer weet, ziet, noch heeft,

Om echter al zijn *zorgen* op God te kunnen werpen, moet men eerst een God, een verzoende God en genadige Vader hebben, zodat men zich als kind kinderlijk op zijn God en Vader verlaat, anders is het niet mogelijk. Ach, de zon is groot, gij kunt haar niet dragen! De aardbol is ook groot, gij kunt hem niet op uw schouders nemen! De zee is groot gij kunt haar niet uitdrinken. De sterren zijn zeer talrijk, gij kunt ze niet tellen! Maar God is groter dan dit alles!

Is deze God niet de almachtige? Is Hij zijn kind niet goed en genadig? Wat beters geeft Hij, dan vergeving der zonden en het eeuwige leven? Waar men vergeving der zonden heeft, daar komt men in een strijdperk om van de waarheid te getuigen en gerechtigheid te oefenen. Maar hoe kunt gij, soldaat, oordelen over het verloop van de strijd? Dat is de zaak van de aanvoerder.

3. Nu zeg ik: Men leidt een gelukkig leven, een aangenaam leven, waar men in nederigheid zijn weg gaat voor God en in dapperheid.

Dat schenkt echter *dapperheid*, te weten: *God zorgt voor mij!* Dat verschaft een aangenaam, een gelukkig leven ook te midden van tegenspoed, wanneer men miskend wordt, waar men in de hoek wordt geworpen, te midden van allerlei droefheid en ellende, ook wanneer men wordt beroofd van zijn erfgoed. Maar wij arme mensen zetten in onze gedachten de Heere God meestal ik weet niet hoe ver van ons weg. Juist dan laten we ons door onze fantasie, door duivel en mensen een leger van zorgen op de mouw spelden. Maar nu predikt het Woord ons: Dat moet zo niet zijn! God regeert! Zet gij uzelf maar in het schip, - de stuurman stuurt het schip door de golven. Geloof gij dat de man zijn kunst verstaat? Ja! Maar zijt ge wat bezorgd over uw bagage, die ook op het schip is?

Ja! Werkelijk? Dat zou dwaas zijn! Wanneer het schip vergaat, dan gaan allen met elkander te gronde! Dus, de vader staat aan het roer, zo zegt het kind, daarom ben ik niet bang, - hij zal het schip wel veilig weten te sturen!

Dat is een gelukkig, aangenaam leven. Dat zeg ik, mijne geliefden, ook uit ervaring. Onder lijden van allerlei soort, onder miskennis, kruis en ellende, - vooral in Nederland, - heeft men mijn geluk, in het bijzonder mijn innerlijk geluk, niet kunnen verstoren. Ik had onder dit alles een aangenaam leven.

Werp uw zorgen op God, dan hebt gij uw zorgen ver weg, en God de Heere nabij. Een vorst zei eens tot zijn vriend die hij veel toevertrouwde: „Zorg gij voor mijn zaken, dan zorg ik voor u. Dat is Gods wil, dat men vasthoude aan Zijn Naam, aan Zijn gerechtigheid, aan Zijn waarheid, en daar niet vanaf ga. En zie dan of God niet voor u zorgt, en of het niet waar is wat Hij gezegd heeft: „Die Mij eren zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.” (1 Sam. 2 : 30).

Waardoor ontstaat zulk een dapperheid? *Door de belofte, het geloof aan de belofte.* Dit geloof aan de belofte moet er zijn. Gij hebt u niets aan te matigen, maar het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. (Hebreeën 11 : 1) - „God zorgt voor u. Dat is de belofte voor allen die Hem vrezen, die Hem voor ogen hebben, oud of jong. Het geloof aan deze belofte grondt zich op de heilige Doop. Daar toch zijt gij overgedragen op de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Zo zijt gij immers kind van de Vader, kind van de Heere Jezus en kind van de Heilige Geest. Bedenk toch eens: - hebt gij uzelf in de wereld gezet of de Heere God? Wie gaf u de ogen, de oren en de andere lichaamsdelen? Wie heeft u tot op heden gekleed? Heeft Hij niet Zijn enig geliefde Zoon overgegeven? En de Zoon van God, heeft Hij niet al Zijn zorgen op de Vader geworpen? Het gehele volk roept: „Kruis Hem! Kruis Hem! Waar zijn ze nu die weinige dagen geleden nog Hosanna riepen? Waar zijn Zijn discipelen? Zij lopen allen weg, en één verloochent Hem zelfs! En in de nacht, voordat Hij gevangen genomen werd, zit hij heel rustig aan tafel met Zijn geliefde vrienden en laat alles over aan God de Vader. Vanwaar zal het ezelsveulen komen, waarop Hij volgens de voorzegging van de profeet Zijn intocht zal doen in Jeruzalem? En terwijl geheel Jeruzalem volgepropt is met vreemdelingen, - waar zal een zaal te vinden zijn, waar Hij met Zijn jongeren het Paaslam zal eten? Ja, waar zal hij vandaan komen, die Hem van het kruis zal afnemen, zodat Hij niet met de goddelozen in de grond zal worden gestopt, maar met de rijken in Zijn dood zal zijn? Waar zal het vandaan komen dat, wanneer Hij luide roept vanwege Zijn door God verlaten zijn, Hij nochtans vasthoudt aan 't „*Mijn God, mijn God?*” De Vader heeft voor alles gezorgd, de Vader heeft Hem alles gegeven.

Houdt het toch vast: De Heere denkt aan u! God heeft aan u gedacht, voordat gij geboren waart. Toen was de gehele verlossing al gereed en uw gehele weg al bepaald. Hij heeft aan u gedacht, ook wanneer Hij zegt: „Ik heb geweten, dat gij gans trouweloselijk handelen zoudt.” Jes. 48 : 8.

Zie toch eens terug op uw leven: hoeveel verkeerdheden, hoeveel zonden en gruwelen, hoeveel verkeerd vasthouden aan eigenwillige wegen. En altijd weer heeft Hij u van slechte wegen afgetrokken, u berouw in het hart gegeven en u weer gezegend. Hij heeft Zijn aangezicht altijd weer aan u laten zien wanneer gij dacht: o wee, nu komt er slag op slag! Denk toch daaraan en wees verstandig!

4. Want dit is ons mensen eigen: Zoëven heeft God nog gezorgd en bewezen dat Hij aan ons denkt, en zo komt er weer wat, en wij vergeten opnieuw Zijn trouw, gunst en genade, vergeten het dat Hij een Man der weduwen en een vader der wezen is, en dat Hij de ellendigen heerlijk helpt. Daar moesten wij ons toch aanklagen bij God, dat wij zulke onverstandige mensen zijn, het altijd weer vergeten, hoe dikwijls Zijn engel ons ook aan de hand genomen en ons begeleid heeft op donkere wegen, waarvan wij

dachten dat we ze niet zouden kunnen bewandelen! Wanneer wij zo onze wegen nagaan, - ik meen, dan moesten wij toch blijdschap hebben om de belofte te geloven. Want wanneer gij met God een zak zout gegeten hebt, dan weet gij het, gij draagt uw grijze haren niet tevergeefs.

Immers hier heeft de Heere u een Eben-Haëzer opgericht en daar een Eben-Haëzer, - hier heeft de Heere geholpen en daar heeft Hij geholpen! Weg toch met onze hoogmoed, met onze trots, en God, Hem de almachtige God, de verzoende Vader de eer gegeven! Dat geeft een rustig, een gelukkig leven. Men kan van Hem niet teveel geloven. Gij moogt alles van Hem geloven! Ja, het kan wel lang duren eer de hulp komt.

Hij werpt u ook wel in de smeltkroes, - wat weet ik! Wanneer Hij de edelsteen wil slijpen, laat Hij hem dan slijpen totdat de volle glans er is. Maar wat betreft de belofte die niet in vervulling schijnt te gaan, daar is dapperheid nodig, daar is gebed nodig, - het gebed: „Mijn God, ik kan niet, mijn God, help mij! mijn God, zijt Gij dan dood en hoort Gij niet meer? Hoe lang wacht ik op U? Dan zegt toch Uw Woord, en zo ziet het er bij mij uit! Mijn God, Gij hebt toch die en die geholpen, zult Gij mij dan ook niet helpen? Moet ik het tevergeefs in Uw Woord lezen, dat de schoenen en de kleding van de kinderen Israëls in veertig jaar lang niet verouderd zijn? Moet ik het tevergeefs lezen, dat Gij in de woestijn, waar geen brood was, hun brood van de hemel gegeven en water uit de dorre rots hebt laten stromen. Gij hebt mij toch dit Woord gegeven, opdat ik mij daar aan houd, en ik laat het niet varen, nooit en te nimmer, - maar mijn God, help mij, ik kan niet meer!”

Nu, hoe meer door muren ingesloten, des te meer groeit de plant in de hoogte. Maar we hebben het woord der vermaning nodig. Nogmaals: „Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u!”

Dan zijn ze weg uit uw ogen en ge hebt ze de Heere God gegeven, gij werpt ze achter uw rug, en gij hebt uw God voor u. Waarlijk, Hij zorgt wel voor uw eer, voor al die dingen die voor hem toch maar bagatellen zijn. Waarlijk Hij geeft volheid en overvloed: - maar alles op Zijn tijd. Waarlijk, gij zult niet tevergeefs gezaaid hebben, de oogst zal te Zijner tijd komen. Te Zijner tijd ervaart men de wonderen des Heeren. *Van de bitterste vijanden, die ik gehad heb in Nederland, leeft er niet één meer.*

Vroeger waren de kansels voor mij gesloten in Nederland, alles wat ik zei en leerde werd tegengesproken en genegeerd, opdat geen woord van mij onder de mensen zou komen. En juist dáár worden thans mijn preken overal heen verspreid! - God moet genade geven. Maar het Woord komt en vermaant en daar is het toch onze roeping dat wij het Woord, de belofte geloof schenken, ook het woord van onze zaligheid.

Ach, dat zijn nog de bangste zorgen. Waar onze misdaden ons hard terneerdrukken, kunnen wij het Woord niet vasthouden: „Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten, die heeft Hij gedragen.” Ach, er komt zo van alles bij de mens op; want waar is de mens die staat en niet valt? Het komt zo dikwijls in de mens op, dat, terwijl hij voor gerechtigheid strijdt, hij naar de ongerechtigheid grijpt en alles weer bederft en weer tot over de oren in de zonde steekt. En nu klopt de dood nog aan! Al denken wij daar gewoonlijk niet aan, - wij hebben toch een lichaam, en heden of morgen ligt het in de lijkst! dat weet toch een ieder. Wie heeft nu voor uw arme ziel gezorgd? God zorgt, ja, dat gij tot op heden Zijn Woord hebt, dat gij tot op heden Zijn Woord hoort. En heeft Hij dan niet met Zijn dierbaar, kostbaar bloed voor u betaald, zodat gij Zijn eigendom zijt met lichaam en ziel?

En wie was de eerste en was u voor? Was Hij niet het eerst, die daar riep: „Waar zijt

gij?” Toen gij verstokt uw weg ging en vanwege uw grote zonde niet tot God wilde komen, was Hij toen niet de eerste, Die verrassend me t Zijn genadig Woord kwam, zodat gij op uw knieën neerzank en uitriep: „Wat hoor ik? Genade, genade! Genade klinkt in mijn oor!”

Weet u wanneer en hoe u zult sterven? Mogelijk sterft u in hoge ouderdom en door een zachte dood, mogelijk door een hersenbloeding of na een ernstige ziekte, waardoor alle verkeerdheden bij u opkomen; - misschien door een ziekte waardoor uw spraak u benomen wordt, zodat ge geen woord meer zeggen kunt; - misschien spert de hel dan zijn kaken tegen u op, zodat ge niet de moed hebt om uw God aan te roepen; dat zijn alle dingen die wij niet weten.

Maar laten wij daaraan vasthouden, dat zoals Hij gezorgd heeft tot heden, Hij verder zal zorgen, waar wij onze zorgen op Hem werpen. Hij heeft genade en eer gegeven. Hij heeft gezorgd voor de ziel en heeft gezorgd voor het lichaam. Hij heeft betoont de alfa te zijn. Hij zal ook de omega zijn! Dat zij en blijve de vingerring aan uw hand! Amen.

Nazang: Lied 58 : 1 en 3

*Wilt gij u arme zot
Gedachten daarvan maken,
Bezorgd zijn om uw lot?
Beveel Hem al uw zaken.
Wat ik niet vatten kan,
Dat weet Hij toch zeer goed,
Hoe 't alles tot Zijn eer,
Mijn welstand dienen moet.*

*Ach neen, o grote God
U zij het opgedragen!
Maak Gij het zo Gij wilt,
Doe naar Uw welbehagen
Hoe vreemd en donker 't schijn',
Het is toch eindlijk goed
Al wat Uw wondermacht
En hoogste wijsheid doet.*

4. VIERDE PREEK GEHOUDEN 3 MEI 1874

Voorzang: Lied 85 : 3-6;
 Tussenzang: Lied 85 : 7, 8;
 Nazang: Psalm 18 : 1.

Lied 85:3-6

*Ik gans met smart vervuld,
 Werp als een kind mijn schuld,
 Die mij zo vaak doet beven,
 Al wat ik heb misdreven,
 In uw diepe wonden,
 Daar heb ik heil gevonden.*

*Wil door de purp'ren vloed,
 Van Uw onschuldig bloed
 Mijn schuld en smart afwissen.
 Wil mij door troost verfrissen,
 Gedenk niet mijne zonden,
 Ach, werden die verslonden.*

*Gij zijt het, Die mij troost,
 Al was ik nog zo boos,
 Gij hebt het al vergeven,
 't Is in Uw graf gebleven,
 Daar zal het eeuwig blijven,
 Hoe satan ook moog' kijven.*

*Al is mijn boosheid groot,
 Ik heb nochtans geen nood,
 Uw bloed kan mij genezen,
 En mijn vertrouwen wezen.
 Die naar u heen komt lopen
 Kan vrolijk op U hopen.*

Geliefden in de Heere!

Laat ons opslaan 1 Petrus 5 : 8 en 9:

„Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden,“ dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.

Wij hebben hier, mijn geliefden, een vermaning, dat wij nuchter moeten zijn en waken. De oorzaak waarom wij nuchter moeten zijn wordt aangegeven, namelijk: wij hebben een tegenpartij: de duivel. Deze tegenpartij is voortdurend om ons heen, eerst listig, daarna als een brullende leeuw, dan wreed; hij is er op uit te verslinden wat hij in zijn macht kan krijgen.

*'t Is veel dat ik ontbeer;
Doch al wat ik begeer
Hebt Gij voor mij gestorven
Heer', door Uw bloed verworven
Daardoor zie ik verslonden
Dood, duivel, hel en zonden.*

*En waar des satans macht
Mij dreigt met al haar kracht,
Nog zal ik niet versagen;
'k Zie haar door u verslagen.
'k Hoef slechts Uw bloed te tonen,
Zo stuit ik al haar honen.*

De woorden van onze tekst zijn ontleend aan de krijgsmacht. Zij zullen het beste worden verstaan door hen die op de voorposten hebben gestaan, of die in het bivak op stro lagen te rusten, terwijl anderen op post stonden, wel wetende dat de vijand hen ieder ogenblik kon overvallen. Zulke voorposten hebben wel geweten wat de vijand in het schild voerde, hoe hij er op uit was de een of de ander moet een kogel te treffen, of zo mogelijk gevangen te nemen. Dus in de oorlog weet gij wel wat het zeggen wil: nuchter te zijn en te waken.

Hier hebben we echter woorden gericht tot de soldaten van Christus: „*Zijt nuchter!*” De Apostel Petrus schrijft ook in het vierde hoofdstuk van zijn eerste brief, vers 7: „Zijt dan nuchter en waakt in de gebeden.” Toen de Heere Jezus Zijn discipelen mededeelde wat Zijn toekomst zou zijn, sprak Hij tot hen: „Wacht uzelf, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserie en dronkenschap en zorgvuldigheden van dit leven, en dat u die dag niet onvoorziens overkome. Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, dia op de gehele aardbodem gezeten zijn.” (Lukas 21 : 34, 35).

In de allereerste plaats heeft dit woord betrekking op matigheid in het dagelijks leven, dat men zich hoede voor overdadig eten en drinken. Maar het betekent ook: zeer bedachtzaam te zijn, dat men, door bittere ervaring geleerd, indachtig blijve, hoe erbarmelijk zwak men is en ieder ogenblik kan worden overvallen. Dat is de ware bedachtzaamheid. Meermalen scherpte de Heere Jezus Zijn discipelen in, dat zij moesten *waken*, ook wanneer Hij van Zijn toekomst sprak. Eens zei Hij zelfs: „En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: Waakt!” (Markus 13 : 37).

Waren de geliefden aan wie de Apostel schreef, nuchter? Waren zij waakzaam? Waren ze het geweest, dan zou het niet nodig geweest zijn dit te schrijven! Juist deze woorden: „Zijt nuchter en waakt!” zijn een bewijs dat zij niet nuchter waren, dat zij niet waakten, dat zij niet aan hun tegenpartijder dachten, maar gerust leefden. De Heere Jezus vertelt ons van tien maagden, die, toen de bruidegom vertoefde te komen, allen in slaap vielen. Gelukkig dat de wijzen olie genoeg bij zich hadden. Niet één mens kan nuchter en waakzaam zijn, geen mensenkind kan dit door zichzelf. Een christen kan niet eens nuchter zijn en waken, maar hij heeft de vermaning nodig: „Gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere: wandelt als kinderen des lichts:” (Ef. 5 : 8). Wie uit God geboren is, die belijdt dat hij niet nuchter zijn kan, dat hij niet waken kan, het ook niet doet. Maar dan komt juist, als God een mens genadig is, de vermaning. En deze gaat niet alleen in het oor, maar ook in het verslagen hart, zodat de belijdenis komt: „O God, ik ben niet nuchter, ik heb niet gewaakt!” Nu moet niemand zeggen: „Ja, dat is een bijzondere genade!” veeleer is dat een genade voor allen aan wie Petrus schrijft: „Zijt nuchter en waakt!” opdat zij het Woord horen, zich daaronder buigen en niet schaamte belijden: „O God, ik doe het niet!” Daar wordt men dan door genade, ja juist door genade wakker geschud om te erkennen: „Halt, het gaat hier om uw kostelijke ziel.

Hoe moeten we nu nuchter zijn en waken?

Vergeet hier niet, wat wij zoëven hebben gezongen en wees toch zo bedachtzaam, dat gij de kostelijke Psalmen en belijdenissen bewaart in een verslagen gemoed, zodat ze als olie binnenvloeien, om in waarheid te kunnen zeggen:

*En waar des satans macht
Mij dreigt met al haar kracht,
Nog zal ik niet versagen;
'k Zie haar door U verslagen
'k Hoef slechts Uw bloed te tonen,
Zo stuit ik al haar honen.*

Laten we onszelf veroordelen voor God, omdat wij niet waken, niet nuchter blijven, maar het Woord tegen ons handhaven en dáár komen, dat wij om genade bidden, opdat wij waakzaam en nuchter worden gehouden!

„De duivel gaat om.” Daarom moeten wij waakzaam zijn en daarom moeten wij nuchter blijven. De duivel heeft deze naam juist omdat hij een aanklager is. Hij komt voortdurend voor het gerecht en heeft het nu op de een en dan op de ander gemunt om hem voor de rechterstoel aan te klagen, zoals hij dat verstaat. Zo lezen wij bijv. van Jozua de Hogepriester, dat hij voor de Engel des Heeren stond en de satan aan zijn rechterhand, om hem te wederstaar; want Jozua had onreine klederen aan en was van alle sieraad beroofd. - De duivel heeft een gloeiende haat tegen het bloed van Jezus, hij haat gloeiend de Naam Jezus, hij haat gloeiend de genade.

Volgens zijn theologie kan een mens alleen rechtvaardig worden door zijn werken, door zijn deugd en vroomheid. Ziet hij nu in een mens geen werk, geen deugd, geen vroomheid, dan haalt hij een oud boekje tevoorschijn, waarop hij uw en mijn zonden, begaan van jongs af, heeft geschreven. Daarna komt hij voor de Rechterstoel en klaagt de mensen aan. Hij hitst een, gehele wereld op tegen de leer der vrije genade, en bijna ieder mensenhart zal alles op alles zetten, om maar niet uit genade zalig te worden.

De duivel klaagt aan. Daarom heet hij juist „duivel” *aanklager*. Eerst komt hij echter als een engel des lichts, zoals de Apostel Paulus ook van de valse apostelen schrijft (2 Korinthe 11 : 14) dat zij zich voordoen als waren zij apostelen van Christus. Zij vermomden zich, want zij zeiden: „Ja, wij prediken ook de genade, wij prediken ook het geloof, *maar de werken moeten er nog bij komen!*”

Of ook de ware Apostelen zeiden: „De leer der genade maakt geen zorgeloze en goddeloze mensen,” toch strijden de anderen eeuwig tegen deze leer en prediken: „De mens is geheel arm, maar wanneer hij niet één gulden in de zak heeft, hij komt er niet door. Door genade alleen moet het niet geschieden.” Zo vermomt zich de duivel in een engel *des* lichts en drijft de mensen tot werken, tot zelfgekozen vroomheid. - Ja, zijn dan de werken, niet goed? Ja, maar alleen wanneer zij naar Gods Wet, tot Gods eer en uit het geloof gedaan worden! - En anders?

Welnu, wanneer de duivel mij ingaf, u te verlaten en naar Nederland te gaan, waar zo vele gemeenten zonder predikant zijn en hongeren naar het Woord, - zou u dat goed vinden wanneer ik u verliet? Dat ik de kudde verliet die God mij toevertrouwd heeft, om in plaats daarvan een grote zendeling te worden?

God laat ieder mens zijn eigenlijke plicht zien, en opdat hij deze doe, vertrouwde hij op Gods barmhartigheid en genade, om daarin gesterkt te worden door genade en vlijtig te zijn. De duivel tovert de mens allerlei andere dingen voor, opdat hij zich een ambt aanmatige, opdat hij zich bemoeie met dingen die hem niet aangaan, of opdat hij liever zal preken dan bijvoorbeeld zijn beroep als kleermaker uitoefenen.

Hij heeft allerlei manieren van vroomheid, alleen om te bereiken dat *de* mens de ware werken verlaten en eigenwillige werken zal doen. Hij houdt u een spiegel van vroomheid voor, en o wee, wanneer gij hem gelooft dat gij zulke mooie pauwenogen hebt en uw voeten uit het oog verliest. Hij tovert de mens dwaallichten voor, maar niet het waarachtige licht. Wat God door u gedaan wil hebben, dat zal Hij ook wel alleen uitvoeren; maar gij, blijf in het land en wees eerlijk, een ieder in zijn beroep.

Waar God u als goddeloze rechtvaardig spreekt, zal de duivel als een engel des lichts alles op alles zetten, om u in uw eigen vroomheid vast te houden. Waar God u in de modder laat vallen, daar is hij er met zijn kunstwater snel bij, opdat ge toch maar niet door het bloed van Jezus Christus zult gereinigd worden. Hij is telkens weer een tovenaer. Eerst zet hij u aan tot zonde en dan tovert hij u van het geloof weg. Het geloof is toch een bewijs der dingen die men niet ziet. Maar de duivel wil de mensen met de zonde laten zitten.

Is de zonde begaan, dan tovert hij u spoedig de vergeving der zonde uit de ogen weg, opdat een arm mens toch maar niet kome tot de vraag van de Catechismus: „*Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?*” Voortdurend vecht hij het geloof aan. Hij wil niet hebben dat een mens wacht op de Heere, wacht in geduld. Neen, niet wachten, maar zichzelf helpen, moet de mens - : „*Help uzelf, zo helpt u God,*” zo heet het bij hem, - en nu gaat het van de goede, eenvoudige, ootmoedige weg af op glad ijs. De mens kan niet tevreden zijn met zijn bescheiden deel, maar moet een grote winst maken. De duivel zet de mens aan tot zonde, tot toorn en twist, tot tweedracht, nijd, haat, vijandschap, drift, gierigheid, onkuisheid, en als de mens dan daarin gevallen is, dan zegt hij hem: „u moet het nu eerst weer goed maken, en dan mag u tot God komen. Zo houdt hij u vast met de gedachte: „Morgen of overmorgen zijt ge weer een beetje reiner, en dat van gisteren is dan bij God vergeten.” Of anders, hij brengt u tot wanhoop doordat hij u toefluistert: „u bent het niet waard, dat u de Naam des Heeren op de lippen neemt, zulk een monster als u bent. Je bent niet oprecht, je bent nooit oprecht geweest, God hoort je niet, je hebt toch al zo lang gebeden!”

Zo bedekt de duivel voor u al de weldaden Gods, van uw jeugd af aan u bewezen, en al Zijn barmhartigheid en vraagt: „Heeft God dan eigenlijk ooit uw gebed verhoord? Dan zou u toch een geheel andere zijn dan ge nu bent!” - De duivel kan, zonder dat men eraan denkt, ook meekomen in de kerk en goed luisteren, en dan stopt hij u wat in de zak wat u niet toekomt; en wat gij tot uw troost moest hebben, dat onthoudt hij u, terwijl anderen, wie het niet aangaat, ermee weglopen. De duivel komt ter kerk en neemt de aandacht weg, ook bij het Heilig Avondmaal. Waar hij zich al niet bevindt! Wanneer hij niet met grof geschut komt, dan komt hij op viltpantoffels. De ene tijd staat hij voor u als een fatsoenlijk man, als een rijk man, als een profeet en even later, als gij niet toegeeft, als een brullende eeuw die u wil verscheuren. Hij verstaat de schone kunst en list om u de schuld te geven van hetgeen hij zelf bij u uitgericht heeft. Vergeten wij het nooit, dat onze eerste voorouders gevallen zijn, ten eerste door de verleiding van de duivel, waarop de moedwillige ongehoorzaamheid volgde. Wij moeten de schuld van onze zonde echter niet op de duivel werpen, maar bij onszelf zoeken. Maar de aangevochtene moet het toch ook weten hoe het toegaat. Donder en bliksem komt niet van uw lichaam, hagel en koude vorst evenmin. De duivel schiet vurige pijlen op de mens af, overweldigt hem ineens en op onverwachte manier met zulke gedachten, dat hij voor zichzelf siddert, grijpt de mens bij de haren en brengt de mens waar hij niet heen wil. Hij werpt de mens verschrikkelijke gedachten in het hart, vurige pijlen van ongeloof en wanhoop. De duivel is een tegenpartijder. Wanneer hij de mens zover heeft gebracht als hij hem hebben wil, dan komt hij met zijn aanklachten. De arme mens gelooft dan dat hij het zelf gedaan heeft wat de duivel in hem uitgevoerd heeft, en brengt hem zover dat hij de genade niet aanneemt. Hij gaat ook om *als een brullende leeuw*, d.i. als een leeuw die brult van de honger, en hoe kan hij brullen in het hart van een mens.

Hij zoekt en laat niet af met zoeken -, *hij zoekt wie hij zou mogen verslinden*; - precies zoals de vijand zoekt en niet nalaat, de een of de ander, die op een voorpost staat, uit de weg te ruimen. Hij is wreed. Wreedheid is zijn list. Maar wie gelooft dat? Dankt God dat het u gepredikt wordt; want de duivel heeft het thans zover gebracht, dat hij naar de mening van de mensen niet meer bestaat. Wie gelooft dan nog iets over de duivel?

Dat is dus zijn methode: de mens aanklagen, opdat deze de moed zal verliezen en wanhopen. Maar nu vraag ik: Moet ik mij laten verslinden door de leeuw? Wat denkt u? Een mens stelt toch alles in het werk om in het leven te blijven! Moet ik mij laten verslinden door de leeuw?

De Apostel zegt: „*dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof.*” De Apostel Paulus schreef ook eens aan de Efeziërs: „Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen.” Uit uzelf kunt gij deze vurige pijlen niet uitblussen, maar gij kunt het wel met het schild des geloofs. De Heere Jezus zegt: „Zonder Mij kunt gij niets doen!” Maar anderzijds schrijft de Apostel: „Ik vermag alle dingen door Christus, Die mij kracht geeft.” De vermaning van de Apostel is dus: wederstaat hem! Op welke grond? Op de grond des geloofs, - vast zijnde in het geloof. In welk geloof? Ja kind, hebt gij dat niet geleerd? - Bid de Heere Jezus dat Hij u dat te verstaan geve: „Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?” „Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven niet mijn maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen

haar van mijn hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet, waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.” Dat is dus het geloof: „Gij duivel, gij hebt geen macht over mij: uw heerschappij is gebroken, uw werken zijn vernietigd door Jezus Christus!”

Houdt hem dat voor!

Wanneer de duivel komt met zijn oud schuldboekje en u dat voorhoudt, vooral wanneer gij op het sterfbed ligt, en daar al uw zonden instaan, wat wilt gij dan doen? Het is u zo donker. De beloften, die gij vroeger gekend hebt zijn weg. God zwijgt, en gij ligt in de duistere vallei van de dood. - Mijn geliefden, geloven is niet voelen. Geloven is niet zien, maar geloof is: de vinger op het Woord leggen en zeggen: *daar staat geschreven!*

„Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft.”

Uw grootvader en uw grootmoeder, uw vader en uw moeder hebben u dit meegegeven op de levensweg. Het is niet gelogen, maar waarheid; en wat gij zo hebt verkregen, blijft daar bij, houdt u daaraan en wedersta zo de duivel. Laat de pijlen maar komen aanvliegen, houdt gij het schild vast, dan zal geen pijl u treffen. Laat de duivel u bedekken met zijn drek, - houdt gij u daaraan, dat gij gedachtig blijft Wie u gekocht en verlost heeft uit alle macht van de satan. Houdt daaraan vast:

De kwijtbrief is geschreven Dat alles is betaald. Dat hebt u geleerd in uw jeugd, opdat u daarvan zou leven uw levenlang. Spreek dan zo: „Mijn God, in de diepste nood van mijn ziel, hebt gij mij van het Bijbelblad dit en dat gezegd. In mijn eigen ogen is het een wonder, dat ik niet lang door de duivel en de zonde, door deze leeuw, verslonden ben! Wie heeft mij gered uit de vreselijke angst, uit de diepe modderkuil, en mij gedragen met geduld? Wie heeft mij dit trouwe genadige Woord gegeven?” Houdt u zo daaraan!

Geen kind van God is vrij van de verzoeking van de duivel. Iedereen moet eraan denken dat de duivel ook om hem zal heenlopen om hem te verslinden. Een ieder denke dus niet aan deze of gene, maar aan zichzelf en wete dat niemand de zekerheid van zijn zaligheid in zichzelf heeft.

Geen mens heeft zulk een aflaat bij zich in zijn vlees en bloed, dat hij volharden zal, maar hij heeft alle zekerheid alleen in Zijn lieve Heere en Heiland Jezus Christus. Denk dus enerzijds aan de list, macht en wreedheid van de duivel, maar anderzijds aan de eenvoud, de liefde en trouw van uw Heiland Jezus Christus.

Toen de Heere Zijn volk Israël uit Egypte uitleidde en het volk voor de zee stond, Farad achter hen, aan geen van beide zijden een uitweg, dachten ze: wanneer de Heere de zee niet klieft dan komen we er niet door. - Toen gold het: Wederstaat de brullende leeuw, de tegenpartijder, wederstaat hem, vast zijnde in het geloof. Farao als een engel des lichts, gaat ook de zee in, maar met zijn gehele leger verzinkt hij als lood in de zee, maar het volk van God staat, de Heere lovende, aan de oever, hetzelfde volk dat deze brullende leeuw had willen verslinden. Het was daar niet op een enkele gemunt, doch op het gehele volk.

Daarom schrijft de Apostel tot onze troost in vers 9: „*Wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.*” Denk dus niet in uw nood, dat gij een uitzondering vormt. Dit behoort ook tot de tactiek van de duivel. Nu eens zijt ge zo vroom dat ge de neus optrekt voor een arme tollenaar, en dan weer zo goddeloos dat ge denkt niet meer gered te kunnen worden. De ene tijd gaat de duivel

met u zus te werk, de andere tijd zo, nu maakt hij u hoogmoedig, straks bevreesd. Dan meent ge, dat gij het maar alleen bent, dat een ander zulk een lijden niet kent en een ander niets afweet van de drek die de duivel u in het hart werpt. Dat dient ge echter te weten, dat moet ieder trouw soldaat onder de banier van Christus weten, dat de duivel hem de dood heeft gezworen. Zoals de duivel Christus haat, zo haat hij ook de schapen van Christus. Houden wij ons tegen deze brullende leeuw aan de Leeuw uit de stam van Juda, Wiens brullen luid genoeg klinkt: „Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” Amen.

Slotzang: Psalm 18 : 1.

5. VIJFDE PREEK, GEHOUDEN 10 MEI 1874.

Voorzang: Psalm 34 : 2-4;

Tussenzang: Lied 142: 1;

Nazang: Psalm 138: 1.

Mijn geliefden!

Onze tekstwoorden voor deze morgenuur wilt gij wel opslaan. U vindt ze in 1 Petrus 5: 10 en 11:

„De God nu aller genade, Die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig en fundere ulieden. Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.”

Lied 142 : 1.

*Mijn leven is een vreemd'lingsstand,
Ik ben op reis naar 't Vaderland,
Naar het Jeruzalem hier boven,
Die stad, die God heeft vast gegrond
Op 't bloed van 't eeuwig heilverbond,
Daar zal ik mijne God steeds loven.
Mijn leven is een vreemd'lingsstand,
Ik ben op reis naar 't Vaderland.*

Het einde moet goed zijn. - „O God", riep eens een vorstin, „ik bid door Christus' bloed, - Maak het slechts met mijn einde goed!"

Het is daarmee nog niet gedaan, dat wij gezet zijn op de weg naar Jeruzalem De weg is smal, en er zijn veel zijwegen die van het rechte pad afvoeren, vooral als men dichterbij het einde komt. Niemand van u zal een werk half doen, tenminste wanneer hij karakter en vlijt heeft, maar wat hij onderhanden heeft, daar werkt hij aan totdat het af is.

Niemand kookt het eten maar half, maar het moet geheel gaar gekookt zijn. Niemand maakt de kamer half schoon, maar ze moet geheel schoon zijn. Geen mens ook is tevreden met een kindje als kindje, dat het zo zal blijven, maar men verwacht dat het volwassen zal worden. Op de weg te zijn is goed, als men op de weg blijft. De weg voert wel naar de stad, maar de weg is niet de stad zelf.

Het christendom, zoals het gewoonlijk bedreven wordt, dat men de mond vol heeft van genade en van geloof, spreekt tegen de zonde en dood in, zonder dat het werkelijkheid is in het leven, is een christendom dat tot de dood leidt, Daar leeft het niet in het binnenste. Wie met God wandelt, die leeft in deze gezindheid, dat hij bekent het nog niet gegrepen te hebben, maar hij jaagt ernaar dat hij het mocht grijpen. Wie met God wandelt, die gaat het daarom, de God, die hem gearresteerd heeft, eenmaal te zien van aangezicht tot aangezicht. Wie met God wandelt, die wandelt dus in ootmoed; hij is voortdurend een arm dier, gaat echter tot zijn God en zoekt bij God zijn toevlucht. Hij zoekt dus niet alleen gerechtigheid, maar ook sterkte. (Jes. 45 : 24) - sterkte om vooruit te komen, waar men vanwege zwakheid zou blijven

liggen. Een vaste grond onder de voeten, omdat men zichzelf dikwijls gevoelt als een riet dat door de wind heen en weer wordt bewogen. Een volledige toerusting, want het is hem voortdurend alles uit de handen gevallen.

Wat is dit leven toch. Is het niet een gestadige dood? Is het niet lijden op lijden? Er is een lijden dat alle mensen gemeen hebben, maar het lijden van Gods kinderen is een heel ander lijden. Deze toch lijden doordat alles hen voortdurend overdwars, zodat zij daardoor in verzoeking komen om niet bij hun belijdenis te blijven, niet te volharden in het geloof, niet verzekerd te zijn in de hoop, niet vurig in de liefde, zodat hun daarover de vrede en troost zo dikwijls ontnomen wordt. Zij zouden zo gaarne willen zijn zoals zij moesten zijn; maar zij kunnen niet zijn, zoals zij wel wilden.

Nadat de Apostel de gemeenten in de verstrooiing zulke heerlijke dingen heeft gepredikt, komt hij ten laatste nog met een gebed of een belofte. Wij kunnen nl. deze woorden nemen als belofte: „God zal het doen”, of als gebed: „God, doe het!”³ - Hoe zullen wij in het lijden staande blijven? In het lijden? Ja! Vrees gij God, en zie dan of vlees en bloed u niet overdwars, of de duivel niet om u heengaat als een briesende leeuw, of de onrechtvaardige mensen u niet alles in de weg leggen! Vrees gij God, en zie dan, hoe u omstrengeld zijt met de list des duivels en met de ongerechtigheid der onrechtvaardigen! Vrees gij God en blijf bij Zijn wil en gebod, dan maakt zich alles op de been opdat u dat toch maar niet doet, maar liever uw God laat varen en u zult twifelen aan Zijn Woord en toezegging. Alles maakt zich op om u daarvan weg te stoten, opdat u toch maar zult wankelen, gebrekkig en zwak blijft.

Wanneer het, om in de stad hierboven te komen niet nodig was dat men volmaakt, bevestigd, versterkt en gefundeerd zij, dan zouden wij hier dit gebed niet hebben. Wij vinden overal in de Schrift zulke vermaningen „Wees volmaakt,” zegt de Heere Jezus tot Zijn discipelen, tegenover de vijanden, „Wees volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is.” (Matth. 5 : 48) Want Hij doet Zijn zon opgaan over bozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.” (Matth. 5 : 45).

In 2 Kor. 13 : 9 schrijft de Apostel Paulus: „En wij wensen ook dit, namelijk uw volmaking.” En in vers 11: Voorts broeders, zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede.” In de brief aan de Hebreëen schrijft hij: „De God nu des vredes, Die de grote Herder der schapen door het bloed des eeuwigen testaments uit de doden heeft wedergebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, Die volmake u in alle goed werk, opdat u Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus.”

Terwijl wij zo deze apostolische woorden voor ogen hebben, moet iedereen eerst zichzelf eens afvragen: Is het bij mij zo? Beeft u voor de woorden: „De God des vredes volmake u in alle goed werk, opdat u Zijn wil moogt doen?” Beeft u voor de woorden: „Wij wensen uw volmaking?” Beeft u voor de woorden: „Ieder zij gezind gelijk Jezus Christus ook was.”? (Fil. 2 : 5).⁴ En voor de woorden van de Apostel: „Al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wel luidt, zo daar enige deugd is en zo daar enige lof is, bedenkt dat.” (Filipp. 4 : 8) ?

Wie voor zulke woorden beeft en erkent hoe nodig het voor hem is daartoe aangezet te worden, die verwerpt de tucht niet, maar laat deze op hem aankomen. - Hem is het niet genoeg dat hij, waar hij vol toom, twist, tweedracht, oneerlijkheid, onkuisheid zit, zich troost met de vergeving der zonden.

³ In de vertaling van Luther staat: „Hij Zelf zal u volmaken, enz.”; in onze vertaling staat het in de aanvoegende of wensende wijs.

⁴ Vertaling van Luther.

Maar hij denkt aan de 115e vraag en antwoord van onze Catechismus: „Waarom laat ons dan God alzo scherp de Tien geboden prediken?" Met andere woorden: Waarom laat ons God zo scherp zulke Apostolische woorden voorhouden?

Het antwoord luidt: „Eerstelijk, opdat wij ons leven lang" - want dat houdt niet op, wij hebben ons gehele leven lang onze zondige aard - dus niet alleen wat uit de mond voortkomt of tot de daad komt, neen, wij moeten onze zondige aard leren kennen, van welk een aard wij zijn, opdat wij onszelf in geen enkel opzicht vertrouwen, ook dan niet als de zonde bij ons slaapt, wanneer wij ons uiterlijk aardig, eerbaar, bescheiden, kuis en zedig gedragen, - opdat wij ook dan onszelf niet vertrouwen. Dus: „opdat wij ons leven lang onze zondige aard hoe langer hoe meer" - dat gaat niet plotseling, niet ineens, niet met één ingreep, het houdt daarmee niet op.

Dus, "hoe langer hoe meer leren kennen." We komen nooit van deze schoolbank af, ook niet wanneer wij tachtig of honderd jaar oud worden. „En des te begeriger zijn, om de vergeving der zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken." Zijn wij dan klaar?

Er volgt nog iets: "Daarna opdat wij zonder ophouden," want zonder ophouden spookt de rampzalige aard, - „opdat wij zonder ophouden ons benaarstigen en God bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij" - het gaat ook hier weer niet met één slag of stoot - „opdat wij hoe langer hoe meer naar het evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken."

Wie dat nu ter harte neemt, die mag daarover wel een poos in nood en angst geraken, omdat hij het daar niet zoekt waar hij het moet zoeken. Mijn geliefden, dat kan bij de een of ander zelfs heel erg worden. Sla maar op Job 7 : 14: „ Heeft niet de mens een strijd op aarde, en zijn zijne dagen niet als de dagen des dagloners? Gelijk de dienst-knecht hijgt naar de schaduw, en gelijk de dagloner verwacht zijn werkloon, alzo zijn mij maanden der ijdelheid ten erve geworden en nachten der moeite zijn mij voorbereid. Als ik te slapen lig, dan zeg ik: Wanneer zal ik opstaan en Hij de avond afgemeten hebben? En ik word zat van woelingen, tot aan de schemertijd." Vers 12-17: „Ben ik dan een zee of een walvis, dat Gij om mij wachten zet? Wanneer ik zeg: Mijn bedstede zal mij vertroosten, dan ontzet Gij mij met dromen en door gezichten verschrikt Gij mij; zodat mijn ziel de verwurging kiest, de dood meer dan mijn beenderen. Ik versmaad ze, ik zal toch in eeuwigheid niet leven; houd op van mij, want mijn dagen zijn ijdelheid. Wat is de mens, dat u hem groot acht, en dat Gij Uw hart op hem zet?"

Geef eens goed acht op dat gebed. Het is niet het gesprek van een ellendige tot een mens, het is het gebed van een ellendige tot Hem die hem gemaakt heeft. Wil God het gebed verhooren? Hij verhoort het gebed van hem die voor Hem klaagt, dat hij zijn gehele leven lang niets ziet en telkens niets ziet dan zijn zondige aard. Hij verhoort het gebed, waar een mens zijn zondige aard voor God bloot legt, en altijd weer (ja, wat moet een kind doen als het ongehoorzaam geweest is) altijd weer om vergeving van zonden vraagt en om gerechtigheid in Christus. Hij verhoort het gebed waar iemand niet alleen klaagt vanwege zijn zondige aard, en niet alleen vergeving der zonde zoekt, maar bevrijding, licht, leven, verlossing.

De duivel kan een kind van God stuksmijten zoals geen ander mens. Er kunnen in hem godslasteringen opkomen, toorn, twist, gruwelijke ontucht, vreselijke verkeerdheden, allerlei duivelse invallen, zodat een kind van God siddert en niet weet hoe hij daartoe komt; - maar daarin blijven kan hij niet. Daar buigt men zich dan in het stof en zegt: „Mijn God, ik kan niet, help Gij mij!"

Kan een kind van God lust hebben om op de weg te blijven liggen? Kan een kind van

God daarin lust hebben om te wankelen? Lust daarin hebben, dat het niet bereid zou zijn? Onmogelijk. Een kind van God kent zijn roeping. Zijn roeping is: de stad hier boven! Zijn roeping is: de heerlijkheid in Christus Jezus, de eeuwige heerlijkheid. Er komt hem iets in de weg. Laat het nu ook verkeerd zijn, zó verkeerd als men zich maar kan indenken, - hij stort ineen, hij kan zijn weg niet gaan met opgericht hoofd, maar in ootmoed roept hij tot God, klaagt zichzelf aan en bidt: „Heere God, maak mij zoals Gij wilt dat ik zijn zal! - en daar zegt dan het Woord: „Hij verhoort het gebed." Daar gaat het dan wonderlijk samen: zijn zondige aard hoe langer hoe meer leren kennen, tot de laatste ademtocht en tegelijkertijd dit bidden en zich benaarstigen om hoe langer hoe meer naar het evenbeeld van God vernieuwd te worden. Hoe gaat dat samen? Nu, juist zó als ook iedere dag ons lichaam onrein wordt en wij toch ook iedere dag zeep en water nemen om ons te wassen, en dat niet half, maar ons vlijtig zolang wassen tot al het vuil eraf is. Zo wordt gewassen en telkens opnieuw gewassen, en u kunt lang wassen tot dit bronnetje leeg is.

Wil God dit gebed verhooren? Wanneer de wateren van de nood tot aan de lippen komen, terwijl men bereid moet zijn, ja, dan verhoort God het gebed. Ik zeg niet: Hij wil het verhooren, maar: Hij doet het. Op welke grond? Hij is een God van alle genade. „Van alle genade", - dat is genade van de moederschoot af; genade toen u tot de Doop werd gebracht; genade toen u kwam tot de belijdenis van Zijn Naam; genade waarmee u zijt gedragen geworden al de jaren van uw leven. Denk aan de miljoenen zonden, en zie eens of Gods goedheid niet dagelijks nieuw over u is. Zie eens of Hij met u gehandeld heeft naar uw zonden, of gedaan heeft naar hetgeen ge verdiend hebt. Zie eens, hoe dikwijls, hoe dikwijls is het u bang geweest om troost, en de Heere Jezus heeft toen u, vermoeide en belaste, niet weggezonden, maar Hij heeft uw ziel liefelijk omhelsd, dat zij niet kwam in de groeve der vertering. Gij zult uzelf niet volmaken, u zult uzelf niet bevestigen, versterken en funderen. Dit volmaken, dit bevestigen, versterken, funderen is telkens en voor en na een daad van almachtige genade. Ware het geen daad van almachtige genade, dan zou de duivel reeds menigeen van ons levend verslonden hebben. Hij is een God van alle genade, staat er. Hij begint met genade, met genade zet Hij Zijn werk voort en Hij voleindigt Zijn werk met genade. Daarom heet Hij: *de God aller genade*.

Hoe zijn degenen die zich werkelijk op de weg bevinden daarop gekomen? Ik ben daar niet opgekomen door mijzelf. Ik ben getrokken door almachtige genade, toen ik niet wilde! En u? Daar komen we dan op de roeping. Ik bedoel niet de uitwendige roeping. Uitwendig roept Hij, - ja hoe velen! - door het Evangelie; want geen mens zal het Hem kunnen verwijten: Gij hebt het mij niet aangezegd! Gij hebt het mij onthouden. Bij de algemene roeping kan de mens in de dood blijven, daar kan de mens van de weg waarop hij gezet werd weer afkomen. Ik spreek hier van de inwendige roeping. Deze komt in de ziel, en daar is het dan: „Ik ben de uwe en gij zijt de Mijne!" Dat is dan een roeping tot de eeuwige heerlijkheid.

Waar de Heere, de God aller genade, ons zo heeft geroepen tot de eeuwige heerlijkheid, laat ons daar het lijden van deze tijd niet zo hoog aanslaan, want dit duurt werkelijk maar kort! Wat zijn vijftig levensjaren? - ja, wanneer men jong is, dan lijkt ons dat een hele tijd. Maar wanneer men eenmaal is geroepen op deze weg, wat betekenen dan vijftig jaren van lijden? - Niemand van u kan toch zeggen dat hij zoveel doorgemaakt heeft als ik, en om uwentwil maak ik nog voortdurend veel door. Maar het is alles achter de rug, en de vrucht van al het lijden is, dat ik met de Psalm kan zingen:

Ik zoek in mijn gebed

De Heer' ootmoedig met geweën;
 Hij heeft mij in angstvailigheên
 Geantwoord, mij gered.

en

*Des Heeren engel schaart
 Een onverwinb're hemelwacht
 Rondom hem, die Gods wil betracht;
 Dus is hij wel bewaard. (Psalm 34 : 2 en 4)*

Zegt eens: Wie helpt zoals Hij? Dat is de vrucht van al het lijden. Vergeleken met de eeuwige heerlijkheid duurt het lijden maar kort. Wie kan deze doorgronden. Het komt in ons kleine hoofdje niet op om er ook maar het kleinste begrip van te hebben. Doordat de Heere ons heeft geroepen tot de eeuwige heerlijkheid mag ons velerlei in de weg komen, opdat wij niet volmaakt, bevestigd, versterkt en gefundeerd zullen worden. Laat ons echter tot God onze toevlucht nemen door het gebed. Hij wille dat doen naar Zijne genade, daar de beweegreden van de roeping tot de eeuwige heerlijkheid niet ligt in ons, maar in de Beginner en Voleinder des geloofs, in Christus Jezus.

Op deze grond mogen wij in het geloof aannemen, dat zulk een gebed ook voor ons is gebeden, en mogen wij ook zelf in het geloof bij de Heere aanhouden, dat aan ons het woord vervuld worde: „De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewisselijk vallen; maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden." (Jes. 40: 30, 31). - God de Heere heeft gezegd: „Mijn genade is u genoeg."⁵ Zo houd ik dan aan bij God, de God aller genade, om de genade der volmaking, om de genade der bevestiging, om de genade der versterking, om de genade der fundering. - En nu blijft het dan daarbij: „Niet ons, o Heere niet ons, maar Uw Naam geef eer," Ps. 115 : 1. U komt toe de roem van onze volmaking, U komt toe de roem van onze bevestiging en versterking, U komt toe de roem van onze fundering, - U komt toe de roem van de macht waarmee u als Koning ons regeert! Amen.

---

⁵ Luther vertaalde: „Laat Mijn genade u genoeg zijn." (2 Kor. 12 : 9)

6. ZESDE PREEK, GEHOUDEN 13 SEPTEMBER 1874.

Voorzang: Lied 60 : 5-7;

Tussenzang: Psalm 61 : 2, 3;

Nazang: Psalm 18 : 9.

*Hij is de Weg, het Licht, de Poort,
De Waarheid en het Leven,
Des Vaders Raad en 't eeuwig Woord.
Hij heeft Hem ons gegeven
Tot schild en wapen in de strijd,
Opdat wij vast geloven,
Dat ons des vijands haat en nijd
Niet uit Zijn hand zal roven.*

*De mens is zondig en vervloekt,
En zal geen heil ooit vinden,
Als hij zijn troost bij mensen zoekt,
Zich niet door 't Woord laat binden;
Want die een ander doel bejaagt,
Dan in dit woord beschreven,
Dien doet de satan spoedig ook
Door zijne listen beven.*

*Wie hoopt op God en Hem vertrouwt,
Wordt nooit in smaad gedompeld,
Wie op die vaste Rotssteen bouwt,
Wordt nimmer overrompeld.
Wat tegenspoed hem hier ontmoet,
Hij zal ten val niet komen;
Wie God geheel kiest tot zijn deel,
Want Hij bewaart de vromen.* Lied 60 : 5-7.

Mijn geliefden!

Wij hebben een zeer gewichtige verklaring van de woorden: „Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze." Deze verklaring vindt u in de Heidelbergse Catechismus, vraag en antwoord 127. De Heere geve genade, dat, wie deze hoort en leest, de woorden in het hart geschreven worden.

Ze luiden als volgt: „Welke is de zesde bede?"

Antwoord: „Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze." Dat is: Dewijl wij van onszelf zo zwak zijn, dat wij niet een ogenblik zouden kunnen bestaan, en daartoe onze doodsvijanden, de duivel, de wereld, en ons eigen vlees niet ophouden ons aan te vechten; zo wil ons toch staande houden en sterken, door de kracht van Uw Heilige Geest opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden."

Nu willen wij opslaan 1 Petrus 5 : 8 en 9:

„Zijt nuchter en waakt; want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden; dewelke wederstaat vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.”

De Apostel Petrus spreekt hier over de duivel. Hij verstaat hieronder geen mens, maar een geest. Stellen wij de vraag: hoe deze geest boos en een duivel is geworden? Dan weten wij dat de Apostel Judas in het 6e vers van zijn brief schrijft dat hij zijn eigen woonstede verlaten heeft, dus moedwillig. Hij heeft dus tegen God, zijn Schepper gerebelleerd en vele engelen met hem. Waarom? Dat staat niet geschreven. Waarschijnlijk heeft hij zich verzet tegen de raad van God, tegen de raad tot zaligheid van hetgeen verloren is, en heeft hen die hij als uitverkorenen voor zich zag, omdat zij van nature vloekwaardige zondaars waren en als begenadigden zalig moesten worden, niet willen dienen. Hij heeft zich dus niet willen onderwerpen aan het Lam Gods, de Heere Jezus Christus als Verlosser van het verlorene. Toen is hij uit de hemel geworpen. Nu is hij een tegenpartijder, dat is: hij wederstaat de mens waar hij maar kan, opdat de mens niet op de goede weg zal komen. En wanneer hij op de goede weg is, dan wil hij hem er weer van aftoveren. Hij wederstaat de mens voor Gods rechterstoel, hij klaagt hem daar aan, - niet de kinderen der wereld, maar de kinderen van God. Hij klaagt ze voortdurend aan voor de troon omdat ze in 't geheel niet waard zijn kinderen van God te heten. Hij haat de mens, zodra God hem heeft begenadigd, met een dodelijke haat, daarom beschuldigt hij hem waar hij maar kan en legt de ziel allerlei valstrikken om haar te vangen. Hij heeft daartoe genoeg verleidelijke dingen en hij behoeft de mens slechts zover te brengen dat hij niet nuchter is en niet waakt, en hij is verloren.

Wij hebben daar van nature niet het minste begrip van, dat deze duivel en wederpartijder werkelijk als persoon, als een machtige geest bestaat. Wij leven gewoonlijk om zo te zeggen van de ene dag in de andere, zodat we geen flauw besef ervan hebben, dat de duivel en ons eigen vlees, dat dus vooral de duivel niet ophoudt ons aan te vechten. Wij laten ons maar wat in slaap zingen met algemene begrippen van vergeving van zonde en van genade, zonder dat wij persoonlijk uit God geboren zijn en persoonlijk Gods sterkte hebben aangegrepen en vrede met Hem gemaakt hebben. (Jesaja 27 : 5)

Dan is de Heere Jezus voor ons maar een idee en niet een Persoon, en dan menen we dat wij kunnen doen wat wij willen, - gaan zoals het ons goed dunk, - de dingen vaststellen zoals wij ze vaststellen, dat wij dus vrije mensen zijn, - vrij, niet om onze weg te gaan aan de hand van onze God en Heiland, maar om te doen zoals het ons in de zin komt. En wanneer wij sterven, welnu, dan willen wij roepen: „Heere Jezus, ontferm U mijner!" Daarom moeten wij toch ter harte nemen hoe het met ons staat. Het kan ons te doen zijn om de zaligheid van onze ziel, maar werpt de duivel ons iets in de weg, dan laten wij de zaligheid zaligheid zijn en lopen vlees en bloed na.

Zo is onze praktijk in ons geloof en in onze duisternis. Er staat echter geschreven *dat de duivel rondloopt zoals een wolf om de schaapskooi*. Hij kent geheel en al onze natuur, onze zwakheid; ook kent hij door en door de zwakheid van de sterkste. Hij is ook een geweldig theoloog. Hij verstaat de Bijbel tot op tittel en jota, om deze steeds zó uit te leggen, dat het is: de ene steen voor, de andere steen na, waarover een arm kind moet struikelen om in zijn muil te vallen. Hij gaat om en zoekt en blijft zoeken of er niet ergens een plank los zit aan de schaapskooi, waar hij zijn snuit doorsteken en een schaap kan te pakken krijgen.

Wat de Apostel Petrus schrijft is voor allen aan wie hij schrijft, en wat wij hier dus vernemen gaat ons allen aan. De duivel gaat om, hij gaat om de schaapskooi heen en zoekt waar hij kan inbreken. En hij doet dat als een briesende leeuw, d.w.z. hij poogt eerst heel handig iemand iets in de weg te werpen. Zo werden vroeger degenen, die in de loopbaan liepen om de prijs, gouden appels toegeworpen door de menigte, opdat zij daarnaar grijpen en neer zouden vallen. De duivel zet aan tot allerlei verkeerdheid en tot elke overtreding. Als hij echter iemand verlost en verleid heeft, welnu dan gaan de ogen van de arme mens open en dan brult de duivel als een leeuw.

Hij is *aan het zoeken*. Dat betekent wat, als deze zoekt. Hij is sluw en heeft scherpe ogen, hij ontdekt spoedig de zwakke zijde van de mens. Ook zoekt hij niet op goed geluk af of hij een ziel kan te pakken krijgen, neen, hij zoekt met duivelse opzet hoe hij de een voor, de ander na zal verslinden. - Hoe doet hij dat toch? De duivel onderwerpt zich niet; hij buigt en bukt zich slechts als een leeuw, om des te zekerder te zijn van zijn prooi; - maar overigens bukt hij niet, hij bukt niet voor God en zal daarom met eeuwige banden onder de duisternis bewaard blijven (Judas : 6), omdat hij zich niet buigt voor Hem die alleen soeverein is. Hij is een hater van het licht, een hater van zulk een soeverein God, dus ook een hater van de mens. Zijn hele opzet is heel eenvoudig, door aanklagen, door kwaadspreken, door beschuldigen, doordat hij nijd, haat, wraak in het hart werpt van een mens en tweedracht zaait, het zover te brengen, dat de mens niet zijn gehele weg in de hand legt van de levende God, en dat de mens toch maar niet een ander onderdanig is, zoals er toch in 1 Petrus 5 : 5 en 6 staat: „Zijt allen elkander onderdanig; zijt met ootmoedigheid bekleed! Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods!"

De duivel komt ook in de kerk, hoort daar het Woord van God, zoals het in de harten gezaaid wordt. Hij is er dan direct mee bezig, waar hij het bereiken kan, het Woord na de gehoorde preek spoedig weer uit het hart weg te rukken. Daar kan hij dan de preek prijzen, de prediker prijzen, - o, hij zal wel rijkelijk water gieten op het gezaaide, als hij daardoor maar kan bereiken dat het zaad wegspoelt en niet opkomt. En dan is hij er in het bijzonder op uit om de mens dát woord uit de handen te rukken: „Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden." (1 Johannes 1 : 7).

Waar dan alleen het bloed van Jezus Christus ons reinigt van alle zonden, daar denken wij er weer niet aan hoe onrein wij van onszelf zijn. Het bloed van Jezus Christus, is toch geen loog, water en zeep, maar het is een duur bloed van God! Hoe onrein moeten wij van onszelf zijn en dagelijks worden, wanneer wij dagelijks het bloed van Christus nodig hebben, dit bloed van God, om ons te reinigen.

Vergeten wij echter hoe onrein wij van onszelf zijn, hoe wij dag in dag uit rijp zijn voor alle boosheid, dan zijn wij ook de geboden van God vergeten. Dat gaat alles samen. De mens kan zich voor zeer gelovig houden, - maar vergeet hij de reiniging door het bloed van Jezus Christus, dan vergeet hij de geboden, en eer hij het bemerkt valt hij in onkuisheid, laat nijd, haat, toorn, tweedracht bij zich opkomen. Eer hij het in de gaten heeft schaamt hij zich eerlijk te zijn en wordt een dief met allerlei praktijken; huichelt naastenliefde, en eer hij het weet is hij een leugenaar of een lasteraar als de duivel, om spoedig de naam van de een of ander te bekladden en nooit op te komen voor de goede naam van de naaste.

Wie het bloed van Jezus Christus vergeet, die overkomt het dat hij voor en na allerlei begeerten in zich laat opkomen. De ondervinding leert het, dat wij door moedwillige ongehoorzaamheid zijn gevallen. In de eerste plaats door de moedwillige ongehoorzaamheid van Adam, maar daar kwam het aanzetten van de duivel bij; want waar de ongehoorzaamheid begint, daar begint ook de duivel te bouwen. Wij moesten

toch niet zo zeer ons eigen heil uit het oog verliezen, - ik bedoel: wij moeten op onszelf, op onze weg, onze gedachten, onze wandel beter acht geven. Een van beiden: het is niet waar wat de Apostel Petrus schrijft: „De duivel gaat om als een briesende leeuw, zoekende wie hij zou mogen verslinden”, of het is maar al te waar. Doch wij gaan het leven door als in een roes en denken daar niet aan.

Opdat wij echter aan ons heil zullen denken, zegt de Apostel ons: „*Zijt nuchter!*” Dat is niet aangenaam om te horen voor hen die op de weg naar de hemel zijn of toch menen daarop te zijn. Wanneer het dan heet: „Hoort eens, wees niet zo gerust! u zijt wel in waarheid veilig aan de hand van de Heere Jezus; maar laat Hem niet los, want dan is het met uw veiligheid gedaan, want er is een leeuw op de weg om u te verslinden!” Of moet men dat de arme pelgrim verzwijgen? Dan bijt de leeuw hem. Het moet hem gezegd zijn opdat hij nuchter zij en wake.

Wat is het: „Nuchter te zijn?”

- Nu, de Heere Jezus heeft gezegd: „Wacht uzelf, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden dezès levens, en dat u die dag niet onvoorziens overkome. Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, die op de ganse aardbodem gezeten zijn.” (Lukas 21 : 34, 35). Zo is dan „nuchter zijn” allereerst: matig zijn, matig in hetgeen God ons geeft te genieten, opdat niet de buik onze god zij en het gehemelte onze hemel, - dat men zich niet klede boven zijn stand, maar in alle opzichten in nederigheid zijn weg ga. „Waken” wil zeggen dat men de ogen open houdt, terwijl men tot zichzelf zegt: „Wat ben ik? Ik ben een grote nul, en nu is de duivel er op uit mij te verslinden!” Hoe waakt men? Allereerst zo, dat men zich houdt aan het bloed van de Heere Jezus Christus. Het staat geschreven: „Zij hebben overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis.” (Openbaring 12 : 11).
- Ten tweede houde men zich de geboden Gods voor. Niet, dat wij in staat zouden zijn deze geboden volkomen te houden. Maar wij beelden ons toch in dat wij vroom zijn. Men laat zich toch niet graag uitschelden voor een dief, een moordenaar of een echtbreker. Neen, wij willen graag eerlijke lieden zijn, zoons van een eerlijke man, en nochtans is men in een oogwenk van het ene of andere gebod af; niet zo grof dat de overheid of de rechter iemand daarvoor zou straffen, maar dat gaat meer geraffineerd. U vergeet het gebod en wilt vroom zijn, en juist dan heeft u de duivel beet. Nu betekent „waken” dat men ten eerste de genade vasthoudt; ten tweede dat men zich Gods geboden voorhoudt „opdat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen en ons voor het aangezicht van Zijn Majesteit verootmoedigen” (Heid. Cat. antwoord 117); en waar wij dan zien dat wij niets vermogen, zoveel temeer onze toevlucht nemen tot de Heere, Die gezegd heeft: „Zonder Mij kunt u niets doen,” met andere woorden: „Met Mij gaat het!” Het Woord des Heeren is buitengewoon eenvoudig, het schept hemel en aarde. Maar de duivel is er op uit dit woord uit de harten weg te nemen. Is dat dan niet eenvoudig? Nijd, haat, toorn is de wortel van de doodslag. Is dat niet eenvoudig, dat God wil dat wij ziel en lichaam rein en heilig bewaren?” Is dat niet heel eenvoudig: „Gij zult geen valse getuigenis geven tegen uw naaste?” Is dat niet zeer eenvoudig: „Gij hebt toch in de Heere Jezus volop goud en zilver, - dus: „Gij zult niet stelen?” En nu verder: gij zult geen slechte gedachten hebben! Ga de onderste weg! Verootmoedig u, wees dankbaar! Maar eer men het bemerkt is de duivel er mee bezig u van deze eenvoudige weg af te toveren. Hij laat ons schoon theologiseren, alleen opdat wij deze eenvoudige dingen niet ter harte zullen nemen.

Dus: *Zijt nuchter en waakt*, opdat u indachtig zijt en het bedenkt: wij zijn van gisteren,

zijn stof en as! Waakt, opdat, waar de vijand rondgaat, u bij de Heere Jezus blijft! De duivel, als hater van het licht, wederstaat God. Zo zal hij dan ook de eenvoudigen, de kinderkens vervolgen tot hun laatste ademtocht.

En nu zegt de Apostel: „Wederstaat hem. Kan men hem dan weerstaan? De Apostel schrijft: „Denwelke wederstaat, vast zijnde in het geloof." Dus u hebt hem te weerstaan. Houdt hem het bloed van Jezus Christus voor, dan pakt hij zich weg, deze brullende leeuw. Houdt uzelf de algenoegzaamheid der genade voor, dan kan hij u niet aanpakken. Houdt uzelf voor wat u in en aan de Heere Jezus hebt, dan zult u de duivel afwijzen met zijn macht en list.

“Wedersta hem, vast zijnde in het geloof.” Dat is de grond waarop men moet staan in deze strijd, het geloof, - het geloof dat de kinderen geleerd hebben en dat de kinderen verkrijgen met de woorden: „Ik ben niet mijn, maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen met lichaam en ziel, Die mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft." Dan hoort u de duivel wel brullen of ge hoort hem blaffen als een geweldige hond, en hij komt wel bij u, heel dicht bij u, tot aan de kleren; maar zie, daar is de ketting, hij ligt vast en kan niet verder. Blijft dus vast in het geloof: de duivel is gebonden, hij is niet los. Al brult hij ook rondom de schaapskooi, hij kan niet verder dan de herder het hem toelaat. Dus geloof van uzelf dat ge niets hebt te betekenen, want dat behoort ook tot het geloof. De Heere Jezus zij dan uw uitgelezen zilver en goud de Heere God zij dan uw hoogste goed.

Wedersta, vast in dit geloof, de duivel, wanneer hij u wil opblazen in hoogmoed. Blaas als een zwak schaapje uw Herder na, en Hij verhoort u. Geloof gij maar flink weg, dat de Heere Jezus is, dat Hij leeft, dat Hij u hoort, dat Hij u met Zijn bloed reinigt dag in dag uit, van alle zonden! Kom dagelijks met al uw zonden tot Hem, en dan zal Hij u vasthouden in Zijn wegen, bij Zijn geboden, zodat u nuchter gemaakt zijt om u de kostbare diamant niet uit de hand te laten toveren en daarvoor in plaats van de duivel een glasparel te krijgen die niets waard is. De kunst en list van de duivel is als u alles hebt, het van u weg te nemen. En geloof het maar, inwendig zijt ge het met hem eens. Daarom moet het u altijd weer worden gezegd: In de edelsteen Jezus Christus hebt u alles voor tijd en eeuwigheid! Anders laat u Hem u zeker nog uit de hand nemen. Wedersta dus de duivel, vast zijnde in het geloof, - in het geloof dat God algenoegzaam is en waarachtig, dat Hij woord en trouw houdt.

Wanneer wij de brief van Petrus zo eens nagaan, dan zien wij wel, wat de apostel eigenlijk bedoelt. Nemen wij eerst maar de troost aan: Het is een lijden, dat de duivel zo voortdurend om ons heen is, dikwijls een zwaar lijden.

Een arm mens kan daaronder zo neergebogen zijn, dat hij dikwijls de moed niet heeft zijn mond open te doen. Hij moet dan, zo lijdende als hij is, genezing vinden in de wonden van de Heere Jezus, om opnieuw weer vrolijk te worden, te getuigen en de broeders te verkondigen hoe groot des Heeren genade en trouw is.

Nu moet ge echter niet denken dat u alleen dat overkomt, neen, dat heeft de gehele broederschap, die in de wereld is, te lijden. Zij is verbreid van de Noordpool tot de Zuidpool. Dit lijden gaat over de gehele broederschap, en zij krijgen allen deze waarschuwing en vermaning. De duivel is er dus op uit, de gedachten aan het bloed van Jezus Christus uit het hart te rukken, de geboden en de wetenschap, hoe nauw het er op aan komt met de geboden, uit de ziel weg te toveren; en daar spreek ik nog niet eens van de straf, maar van de schade die men zichzelf berokkent.

Maar nu gaat het nog dieper. Wanneer wij de brief van Petrus zo nagaan, zien wij dat

over de broeders allerlei aanvechtingen komen. Ja, wanneer men niets ziet, dan zich houden aan Hem, die men niet ziet, lief te hebben wie men niet ziet, daar kan de aanvechting sterk worden. Ook zal de duivel niet rusten met u het zichtbare voor te houden, opdat u het onzichtbare eraan geeft. Hij zal niet ophouden u moedeloos te maken onder uw lijden, opdat u wanhoopt en denkt: *Het is te zwaar! Ik werp het kruis af!* De duivel heeft zo allerlei wegen om een arm mens ongeduldig te maken, zodat deze de teugels wegwerpt en liever naar eigen zin leeft.

Daar komt dan allerlei verkeerdheid op tegen de leer, tegen de waarheid, tegen de broeders. Daarom vermaant de apostel dat wij toch vooral bij het geloof blijven, de eeuwige erfenis in het oog houden, volkomen hopen op de genade, alle valsheid afleggen en ons zoals wij zijn overgeven aan het Woord; het Woord recht geven, dat alleen recht heeft, - dat een ieder in zijn stand waarin hij leeft, waarin God hem gezet heeft, als heer of als knecht, als vader en moeder of als kind, als man of als vrouw, zich schikke en voege, - dat hij van zichzelf gelove dat hij een deugniet is, en de Heere Jezus het alleen is, Die hem dagelijks reinigt. Dan is spoedig alle twist weg; men vergeeft zijn naaste gaarne, wanneer men slechts op zijn eigen hatelijke voeten ziet.

Anders staat spoedig het hele huis in brand. Daarom komt de apostel er tenslotte toe, hetgeen hij in deze vijf hoofdstukken heeft geschreven, in een hoofdsom weer te geven, en het daarop uitloopt: *Gods barmhartigheid is groot, en de opstanding van Christus is almacht voor de armsten. Amen.*

7. ZEVENDE PREEK, GEHOUDEN 27 SEPTEMBER 1874

Voorzang: Psalm 119 : 28, 29;

Nazang: Lied 78 : 5.

Mijn geliefden!

Jaren terug hebben wij gedurende lange tijd de eerste brief met elkaar behandeld. Wij komen nu aan het slotgebed daarvan, terwijl wij opslaan en lezen 1 Petrus 5 : 10:

„De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig tijds zullen geleden hebben, Dezelve volmake, bevestig, versterk en fundere ulieden.“

Ik maak eerst een kleine verandering in de vertaling. Luther heeft hier: „Hij zal.“ Dat nemen wij als belofte. Andere vertalingen hebben: „Hij volmake, bevestig, versterk en fundere ulieden.“ Dan is het een heilwens, een gebed, uitgesproken voor de gemeente, hoe klein ook, waaraan de apostel deze brief schreef. Nu, ik ken, de mensen niet aan wie de apostel Petrus deze woorden schreef. Ik ken echter mijzelf en ken u, daarom zeg ik: ‘Dat gaat mij aan en dat gaat u aan’. En een ieder zegge: Dat gaat mij aan!

De God aller genade, die mij geroepen heeft tot Zijn eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat ik een weinig tijds zal geleden hebben, Dezelve wille mij volmaken, bevestigen, versterken en funderen!

Wat is dat nu: „volmaken“. Dat wil zeggen: wanneer iets verscheurd is, het herstellen.

Wat is „bevestigen“? Iets dat op vallen staat weer oprichten.

Wat is „versterken“? Kracht verlenen niettegenstaande alle zwakheid.

Wat is „funderen“? Op de rechte, enige, eeuwige grond brengen en daarop bewaren.

Wij hebben hier dus een gebed, een heilwens van de apostel. Hieruit volgt dat de Heilige Geest u en mij heel goed moet kennen, veel beter dan wij onszelf kennen. Hoe zo? Nu, wanneer wij zoiets gehoord en begrepen hebben, dan zijn wij licht opgeblazen en menen dat wij vervuld zijn met alle goed, dat wij volmaakt zijn en geheel klaar. Wanneer wij zoiets hebben begrepen van de waarheid, denken wij: ‘o, ik kom aan krachten niet te kort, als het erop aankomt zal ik genoeg sterkte en kracht hebben!’

Of wij denken dat wij de rechte grond nagelvast, als met dikke balken onder de voeten hebben. Vandaar het dode in de gemeente, vandaar de stilstand, vandaar dat de ziel niet is en niet wordt als een gewaterde hof. (Jes. 58: 11). Onze verklaarde vijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees en bloed houden niet op ons aan te vechten. En al kunnen wij midden in de geleerdheid zitten, in de boeken, in de genietingen, - deze verklaarde vijanden houden niet op ons aan te vechten, en daarnaar taxeert de apostel dan de mensen en ons. En hoe taxeert hij ons? Als zulken die niet volmaakt zijn, als zulken die niet bevestigd zijn, die niet versterkt, niet recht gefundeerd zijn

Heeft de Heilige Geest ons ook in deze brief alles gegeven? Ja! Heeft Hij iets voor ons verborgen gehouden van Gods raad? Nee! Maar wij arme mensen zijn als kinderen die in weelde en overvloed leven en niets weten wat het gekost heeft en hoe het met dit leven gesteld is. En o, hoe zwak is de mens wanneer God hem eens op de proef stelt „Onthoudt u van de vleselijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel; en houdt uw wandel eerlijk onder hen die het waarachtig geloof niet bezitten!“ - Zijt alle

menselijke ordening onderdanig zonder tegenzin en zonder brutaal te worden. Verstaat het wel te doen zonder dank te verwachten, maar wel te doen omdat God weldoet. „Eert een iegelijk; hebt de broederschap lief; vreest God; eert de koning! u huisknechten zijt met alle vreze onderdanig de heren! u dienstboden uw vrouwen!"

Gij vrouwen, zijt uw eigen mannen onderdanig in een stille wandel, wordt niet moedeloos in leed en smart, wees sterk en ziet de duivel en de wereld in het oog met de wapenrusting van God. - Petrus heeft heel veel geschreven in deze brief en besluit door te zeggen: „Wees allen elkander onderdanig, zijt met de ootmoedigheid bekleed." Bovendien roept hij ons nog toe: „Zijt nuchteren en waakt, want uw wederpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden, dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof." Laat het u toch niet vreemd toeschijnen wanneer u door deze tegenpartij omringd wordt, zo gaat het met de gehele broederschap in de wereld.

De apostel laat zijn oog gaan over degenen die hij schrijft - de Heilige Geest overziet hen aan wie deze brief tot op heden komt, en ze worden allen in één zak geworpen, die moeten onderwijzen en onderwezen worden. - De Apostel en de Heilige Geest ziet af van de mens, van u en van mij, hij ziet alleen op Jezus Christus, op wat Christus voor ons gedaan heeft, wat Hij voor ons geleden, wat Hij voor ons verworven heeft, en hoe deze Christus ons heeft gemaakt tot een koninklijk priesterdom, om geestelijke offeranden Gode te offeren, en hoe deze Christus al onze krankheden op Zich heeft genomen; En van Christus ziet hij op God en zegt ons wat voor een God wij hebben, een God van alle genade, - niet zonder meer van een enkele genade, maar een God van alle genade. Daar is genade voor, genade na, genade voor dit, genade voor dat stuk. Er staat in Jes. 55 : 7 dat God „menigvuldig vergeeft", - dus, bij Hem is veel genade; en daar is dan genade zoveel als vergeving van zonde, vaderlijke goedheid en gunst, vrije goedheid. Daar is echter bij Hem niet alleen veel genade, maar louter genade. - Genade, wanneer hij u alles verscheurd terneerligt; genade, waar u ineens stort en een ruïne zijt geworden; - genade, opdat u kracht verkrijgt, om moede en mat, zoals u zijt, op te varen als een arend, te lopen en niet moede te worden; - genade, om weer op de grond gezet te worden, wanneer de duivel u alle grond onder de voeten weggerukt heeft. - Onder de voeten weggerukt heeft? Kan hij dat doen? Ja, dat kan hij niet alleen, maar dat doet hij ook, en juist dan, wanneer men er niet op voorbedacht is.

Wanneer men de dag tevoren nog de bazuin aan de mond heeft gezet, daar kan men de andere dag ziek terneerliggen, de dood wil door de vensters klimmen, en er komen oude en nieuwe zonden op, het geloof verdwijnt, en slechts de liefde smeult nog onder de as, en de hoop, - waar is zij? De ziel vraagt: Is dan alles vergeefs, Heere Jezus! Is voor mij niets waar? Hebt u dan niet een eeuwig verbond der liefde en trouw gemaakt? Waar is Uw woord? Waar is Uw troost? Ik ben geheel verlaten; ik kan geen woord meer vinden voor mij! En het gebed, ach hoe is het neergedrukt; en geen zucht wil uit het hart, Daar komt dan de duivel en zegt: „Ik krijg u nog! ge zijt de mijne!"

Wij lezen zoveel in deze brief van Petrus wat wij zo gewoonlijk bij het lezen van de Schrift overslaan. We houden ons dan meest zo aan bepaalde woorden, die in enige uitgaven van de Bijbel vet gedrukt zijn. Waar de trouwe vermaning komt, daar is de mens hoogmoedig, zodat hij zegt: „Al deze dingen heb ik gehouden van mijn jeugd af aan!" of: „Ach, wat kan ik daarnaar vragen!" of: „Wanneer er voor mij geen genade is, dan kom ik om!"

Dat is echter niet in orde. Het Woord komt opdat wij weten waar het te vinden is, wat we nodig hebben. Het Woord komt opdat het ons vernedert en verhoogt. Het Woord

komt en zegt tot ons: „Hoe vreselijk ziet het er bij u uit! Ge staat op het punt om in de afgrond te storten! u weet niet hoe zwak u zijt! Ge gaat zo gerust uw weg en verstaat niet dat ge u niet op de goede grond bevindt!" - Maar als de Apostel ons dat ontdekt, brengt hij ons dan niet tot wanhoop? Nee, hij spreekt zo juist van volmaken, bevestigen en versterken, hij spreekt van oprichten en niet van blijven liggen.

De Heilige Geest zegt het de mens hoe hij in zichzelf is, wat hij te doen heeft, ook wat hij te lijden heeft en te lijden zal hebben, opdat hij zal terechtkomen en gered worden. Maar als de mens door het Woord wordt opgeschrikt en hem zijn eigenlijke plicht voorgesteld wordt, dan wil hij daar eerst niet aan, maar denkt van zichzelf dat hij heel wat is. De Heilige Geest blijft echter daarbij, dat hij tot de gemeente en tot de enkeling zegt: Het is een uitgemaakte zaak, u ligt neergeworpen en er moet kracht zijn om u op te richten, u kunt zo niet blijven liggen.

Wat is de Heilige Geest een trouwe Vriend, dat Hij zo komt en de mens, ja eerst ontkleedt, maar dan ook waarachtig aankleedt, dat Hij de reus een steen in het hoofd werpt zodat hij neerstort. Het lijden, mijn geliefden, maakt niet altijd geheel murw. Op zichzelf bekeert het lijden een mens niet. Men kan ontzettend veel lijden en doormaken en zich toch weer heel spoedig herstellen. Maar waar de Heere ons een lijden oplegt, daar gaat het er zo naar toe, dat alle banden verscheuren, dat onze muur omver wordt geworpen, dat wij niet weten waar te blijven. Zulk een lijden moet over ons allen gaan als wij geroepen zijn tot de eeuwige heerlijkheid. De Apostel troost daarmee als hij zegt: „Ach, het lijden heeft eigenlijk niets te betekenen vergeleken met de eeuwige heerlijkheid! De tijd van het lijden is toch maar kort en kan niet in de weegschaal gelegd worden tegen het eeuwige, het eeuwige, het eeuwige der vreugde en zaligheid.

Wij zijn nu eenmaal zwak, gebroken, neergeworpen! Wij zijn van de goede grond af, wij zijn als een hoop hooi, die door de storm uit elkaar gewaaid is. En zulk een arme hoop, zou die door God uitverkoren zijn? Zou die de eeuwige heerlijkheid zien en genieten? Er is geen moed meer in ons, wij kunnen niet meer. Maar wát deze arme hoop heeft, dat heeft hij in Christus Jezus, niet in zichzelf, maar in Hem, de enige Gezalfde, in Hem Die Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Hij is de Koning der heerlijkheid, en deze Koning heeft Zijn onderdanen gekocht met Zijn dierbaar bloed en hen verlost. En als hun almachtige Beschermers bewaart en beschut hij hen tegen alle vijanden, maar zó dat Hij hen omgeeft met - noem het zoals u wilt; het is echter steeds weer Zijn Woord en Zijn Geest, - Zijn Woord dat de mens in het hart wordt geplant, en Zijn Geest, Die maakt dat het herkauwd wordt wat het Woord zegt. Zo is het dus een troost van de almachtige Trooster, de Heilige Geest.

Het lijden duurt kort en *in Christus Jezus zijt gij geroepen tot de eeuwige heerlijkheid*; niet alleen met een algemene roeping, waarbij God u niet persoonlijk bedoelt, maar met een bijzondere, persoonlijke roeping, met een krachtdadige roeping.

En nu laat de Apostel zijn oog gaan over hen die zo geroepen zijn en ziet hen in hun zwakheid, in hun zonde, in hun ellende. En toch ziet hij niet op hen, maar hij ziet naar boven op de God aller genade, en bidt dat Hij hen volmake, bevestig, versterke en fundere. En wij nemen tot onze troost de andere vertaling mee naar huis: „Hij zal het doen!"

Amen.

Nazang: Lied 78 : 5.

*Ik lig in strijd en wederstreef,
O Heer' ik lig in banden.
Aan uw hand alleen ik kleeft,
Versterk mij door Uw handen!
Wil mij in deez' strijd toch geven
Pal te staan in uw kracht,
Houdt u de wacht,
Anders moet ik sneven
In deze donk're nacht.*

8. ACHTSTE PREEK, GEHOUDEN 4 OKTOBER 1874

Voorzang: Psalm 71 : 14, 15 en 16.

Nazang: Psalm 68 : 17

Onze tekstwoorden voor dit avonduur, mijn geliefden, zijn kort, en men gaat daar gemakkelijk overheen. Nochtans zijn ze zeer gewichtig.

We lezen ze in 1 Petrus 5 : 11:

„Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.“

Wij hebben in ons midden wel de een of ander voor wie het moeilijk valt te zingen: „Ik verblijd mij over de blijken van Uw liefde, - U wil ik eeuwig loven!"⁶ Maar deze Psalm die wij hebben gezongen, en ook de woorden die wij hebben gelezen: „Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen", verstaan wij eerst naderhand. Als het zo met u is, laat dan de Psalm staan of liggen, zucht en ween maar uit in het verborgene voor de Heere, uw God, dat u vanwege Zijn weg Hem niet de eer kunt geven. En wanneer u ook in uzelf in het geheel geen kracht voelt, blijf toch desondanks bij het Woord, verneder u en zeg: „Mijn God, ik kan niet!" en wacht op Hem. „Na dezen", zegt de Heere tot Petrus, „zult u het verstaan." (Johannes 13 : 7).

De onwedergeboren mens kent God niet, daarom weet hij ook niets van Gods eer; want hij zoekt zijn eigen ik, zijn eigen eer. Hij kent niets van God, niets van Zijn kracht, want hij verlaat zich op zichzelf, op ingebeelde kracht; hij kan het Woord lezen en gaat er overheen. Maar ook de onbedachtzame kan deze woorden lezen of horen en lichtvaardig er overheen gaan. Al het andere is in zijn ogen belangrijk, maar het Woord leest hij maar voor tijdverdrijf, het brengt hem hoogstens tot een vrome wens. Om God de eer en de macht te geven, daartoe is waarachtige bekering nodig, bij aanvang en voortgang de ondervinding van een waarachtige verandering des harten.

Hij is het alleen, Hij is getrouw, Hij is waarachtig, en waar zijn de grenzen van Zijn almacht? Met wie zullen we Hem vergelijken, Die tot de gemeente zegt: „Ik wist wel dat u verkeerd zou zijn, maar Ik delg uw zonden uit om Mijnentwil"? Zo menig een zal met beschaming moeten zeggen: „Zo lang heb ik geleefd, en nog nooit heb ik mijn God de rechte eer gegeven, en nooit waarachtig Christelijk en moedig de kracht gezocht bij Hem; maar ben bezweken onder mijn zwakheid en liet mij betoveren door de duivel, opdat ik mijn God en Vader niet de eer zou geven.

Want of ik rijk ben of arm, of ik sterk ben of zwak, of ik treurig ben of vrolijk, of ik sterf of leef, dat alles verandert niets aan mijn staat, wanneer ik in mijn God geborgen ben, wanneer Hij mij maar genadig is, wanneer Hij mij maar niet te schande laat worden, maar Zijn woord vervult: „De jongen zullen moede en mat worden, en de jongelingen zullen gewis vallen; maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen lopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden." (Jes. 40 : 30, 31).

God is de God van alle genade. Daarvoor komt Hem allereerst de eer toe. Als de God van alle genade roept Hij tot de eeuwige heerlijkheid. Daarvoor moet Hij de eer hebben, want Hij heeft dat gedaan toen u voor Hem wegvluchtte. Hij heeft geroepen: „Adam, waar zijt gij?" toen ge u voor Hem verborg. Steeds weer de eerste, is Hij de

⁶ In de Duitse berijming van Matt. Jorissen staat in Psalm 71:16: „Ich freue mich deiner Liebesproben; Dich wil ich ewig loben!"

eerste gebleven en is het nog tot op de dag van heden, om steeds opnieuw te trekken niet vaderlijke goedheid, om te lokken met de onwederstandelijke macht der liefde.

„Een weinig tijds" duurt het lijden „een weinig", wanneer het geleden is, al heeft het ook jaren geduurd; - „een weinig" vergeleken met *de eeuwige, onuitsprekelijke heerlijkheid, die geen oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord en in het hart van geen enkel mens is opgeklimmen*. Moet Hem niet de eer toekomen voor al het lijden dat men doorstaat? Het mag pijn doen, geweldig leed doen, een mens tot de dood toe verwonden, maar hebt u de Heere eenmaal gekend, en heeft Hij u eenmaal gekend, dan neemt uw geluk niet af onder al dit lijden. Zou Hem daarvoor niet de eer toekomen, dat, waar een mens menige domme streek heeft uitgehaald in zijn leven, God het hem in Zijn trouw heeft laten ondervinden, maar alleen daarom heeft doen ondervinden, opdat hij zich weer gewillig zou begeven op de weg des levens? Wat is dan al het lijden van deze tijd vergeleken met de voorsmaak van de eeuwige heerlijkheid, waar de God van alle genade ons Psalmen geeft in de nacht, en het hart sterkt met een woord van troost, als Hij zegt: „Nog een weinig, nog een weinig, lieve ziel, dan bent u in het huis van de Vader!"

Wat betekent het lijden van dit leven tegenover dit enige, dat men Hem de eer kan geven als Hij zegt: „Ik alleen ben uw Heil, uw Loon zeer groot."

„Hier sta ik." ik kan niet anders! God helpe mij!" sprak eens een man in grote aanvechting. - Hem de eer! Hem de kracht! Zó dat, waar men niet anders kan, men wordt vastgehouden in de wapenrusting van God om te blijven staan in weerwil van alle listige aanslagen van satan. Deze getrouwe God, - waar de duivel ons omringt en ons wekt te verslinden als een leeuw, daar houdt Hij ons nuchter en wakker, en maakt nuchter en wakker, zodat de mens wakker blijft en geen slaap kent tegenover deze grimmige vijand.

Zou men Hem de eer niet geven, Hem, Die het alleen is *Die ons volmaakt, bevestigt, versterkt en fundeert*? Welk een geduld, welk een lankmoedigheid, welk een liefde, die met woorden niet is uit te drukken, dat Hij dat doet en doen wil: *ons volmaken, bevestigen, versterken en funderen!* Zo heeft Hij toch dag en nacht arbeid aan onze zielen, ons gehele leven door, want wij zijn toch als de kinderen, als de kleinste kindertjes, geheel hulpeloos. Deze kunnen niets, zijn nergens toe in staat, kunnen uit zichzelf niet groeien, zijn uit zichzelf te zwak om te lopen, om te staan of te blijven staan en vallen voortdurend.

Maar wat zou dat? Is Hij het niet die gezegd heeft: „Uw Maker is uw Man, Heere der heerscharen is Zijn Naam"? Zijn wij niet een hoopje stof? Wat maken wij met onze wijsheid en met ons groot verstand, wanneer er een stofje in onze hersenen komt? Wat voeren wij uit met onze kracht, wij die heden gezond en sterk kunnen zijn, als het geringste tochtje ons in een gevaarlijke ziekte stort? En o, hoe zijn wij zo gedurig weer af van de enige grond van onze zaligheid! Hoe dikwijls, hoe dikwijls laten we de waarheid los, dat ons alles werkelijk toekomt van Zijn Vaderlijke hand! Hoe dikwijls kunnen wij anderen onderwijzen, terwijl wij voor onszelf niet verstaan dat Gods regeren heel anders is dan wij het ons voorstellen.

Vaderlijk breekt Hij de dingen af, om te tonen hoe Hij bouwt. Vaderlijk doodt Hij, om te tonen hoe Hij levend maakt. Vaderlijk ontnemt Hij de mens zijn kracht, opdat de mens zal ondervinden hoe God de hinkenden behoedt. Ja, dikwijls vernedert Hij ons op het diepst in onze eigen ogen, opdat wij het toch maar aangrijpen en vasthouden wat wij anders uit onszelf nooit kunnen vasthouden: „Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken." (Ef.

2 : 8 en 9). Mijn ziel, zeg tot de Heere: „Ik loof U⁷ Heere, omdat ik op een heel vreselijke wijze wonderbaarlijk gemaakt ben; wonderlijk zijn Uw werken, ook weet het mijn ziel zeer wel." (Ps. 139 : 14). En: „Op U ben ik geworpen, van de baarmoeder af, van de schoot mijner moeder af zijt Gij mijn God." (Ps. 22 : 11). En houd het Hem dan steeds weer voor: „Heere wees niet verre van mij."

„Hem zij de heerlijkheid en de kracht", wanneer de mens tot aan zijn laatste ademtocht nadenkt, hoe God hem nabij geweest is met Zijn vaderlijke bewaring, met de heilzame leer, met genadige tucht. Waar u uw hoofd buigt en tot Hem zegt: „Ach God, zie dit en dat! Gij hebt mij dit en dat niet gegeven; ja, Gij hebt mij dit en dat ontnomen." - Is dan Gods macht machteloos? Is Zijn hand te kort? Tel de sterren, wanneer u kunt! Die noemt Hij alle bij name en leidt ze op hunne banen. U kunt geen halm laten groeien. Hij echter laat de zon opgaan en ondergaan. Hij gebiedt het licht en laat de duisternis komen. Hij perst de tranen uit en droogt de tranen weer van de wangen.

Zie eens naar Gods werken. Zie eens een ogenblik van uzelf af, - een ogenblik van uw weg af, en zie Gods werk, dat heeft paal noch perk, - wonderen overal. Daarom staat er ook in Psalm 104: 33 en 34: „Ik zal de Heere zingen in mijn leven, ik zal mijn God psalmzingen, terwijl ik nog ben. Mijn overdenking van Hem zal zoet zijn, ik zal mij in den Heere verblijden."

De God van alle genade zij de heerlijkheid en de kracht! Er is geen wever op aarde die de Heere God kan evenaren, wanneer Hij begint te weven, de ene draad voor, de andere na, dunne draden, slag op slag, tot het kunstwerk gereed is? Wie kan Hem hierin doorgronden, hoe Hij alles voor Zijn volk samenbrengt van de avond en van de morgen, van de middag en van de middernacht? Wie begrijpt deze wonderbare wijsheid van God, hoe Hij alles regeert, aan alles denkt, op alles acht geeft, alles laat samenkomen?

Het schijnt in onze ogen toeval of maar een heel luttel ding te zijn; maar wat is bij onze God klein en wat groot? Wat is bij Hem sterk en wat zwak? Ja, in hetgeen in onze ogen onbeduidend is, waaraan we helemaal niet denken, grijpt Hij in met wondere wijsheid, met Vaderlijke zorg, met onuitsprekelijk beleid, en is gedachtig hoe onmachtig wij zijn, dat wij stof zijn en moeten vergaan, wanneer Hij Zelf niet Vaderlijk naar Zijn werken omziet, en uit het stof verheft wat terneder ligt. - En nu komt het heerlijke werk der verlossing. De profeet Ezechiël ziet dit werk van de Heere: Vier cherubim of dieren, - alles een beeld of vertoon van de arme, onschuldige, heilige geboorte van Christus, van Zijn lijden, van Zijn opstanding, van Zijn hemelvaart; - het wordt ons voorgehouden in de prediking, en de Geest was in de raderen, en het rad van het welbehagen Gods, van Zijn eeuwige verkiezing, van Zijn regering in het rijk Zijner genade is bij deze dieren. Daarboven is alles helder licht, en daar zit de Heere op de troon, in de gedaante van een mens. - De eer van deze heerlijkheid en de kracht zij aan onze God, de God van alle genade. *Hem, Die ons wil volmaken, bevestigen, versterken en funderen, Hem zij de eer en de macht!*

Hoe lang? *In alle eeuwigheid!* Dat is het werk dat in de hemel geschied, datgene wat aldus de volmaakte gemeente eenmaal doen zal, en wat de gemeente hierbeneden bij aanvang maar gebrekkig doet, te verkondigen de lof van God. Gij hebt mij wonderbaarlijk gemaakt, hebt mij geleerd en gered, hebt woord en trouw gehouden bij

⁷ In de vertaling van Luther staat: „Ik dank U, dat ik zo wonderbaar gemaakt ben."

mij; het is in waarheid alles genade, om en om genade, dat ik de hoop op het eeuwige leven heb, en dat ik - ik kan het niet geloven, zou het waar zijn? - dat ik eens Uw aangezicht zal aanschouwen in eeuwigheid!

Zulk een lof van God kan niet sterven, maar hij blijft; - deze lof van God, dat zich in alles verheerlijkt heeft een wonderbare kracht, waardoor Hij eens hemel en aarde gemaakt heeft. Deze lof sterft niet en kan niet sterven, Daarom zal dit het werk in de hemel zijn van u allen, die Hem hier beneden de eer geven voor Zijn genade en voor Zijn kracht,: God te loven in eeuwigheid voor al Zijn daden en voor al Zijn wonderen.

En dan voegt de Apostel er nog een woordje aan toe, dat is „Amen". Dat staat hierop het Bijbelblad, mijn geliefden, en geen keizer en koning is in staat met één pennestreek zoiets te schrijven, iets waarin meer kracht verborgen is dan in duizend kanonnen. Dit „Amen" is een strijdkreet tegen de hel, dit Amen breekt de kracht van de wereld en de list van de duivel; dit Amen houdt vast, of u het geloven kunt of niet. „Amen" spreekt de hemel. „Amen" spreekt de gemeente, en dit „Amen" is de stem van de donder van grote wateren, een donderslag tegen alle vijanden der waarheid en van de ere Gods en van Zijn kracht; en wederom een, stem van volmaakte harpspelers. Ere zij en worde eeuwig door de gehele gemeente toegebracht aan onze God in de hemel in Christus Jezus. Amen!